

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SəS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham

SəS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

No 099 (5571) 24 may 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin organı. Qiyməti 40 qəpik

Bu gün Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayır

*İlham Əliyev: "Azərbaycan xalqını bir daha əmin etmək istəyirəm ki,
biz bundan sonra da həmişə inkişaf və tərəqqi yolu ilə gedəcəyik"*

4

"Mən cox istərdim ki, hər
bir azərbaycanlı milli
mənsubiyətini itirən
"məşhur ssenarist"ə
münasibət bildirsən"

4

"Rüstəm İbrahimbəyov
filmdə qorxaq azərbaycanlı
obrazını yəqin ki, özünü
düşünərək yaradıb"

10

Rüstəm İbrahimbəyov -
gerçek xəyanətin "siması"

24 may 2018-ci il

Bu gün Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayır

İlham Əliyev: "Azərbaycan xalqını bir daha əmin etmək istəyirəm ki, biz bundan sonra da həmişə inkişaf və tərəqqi yolu ilə gedəcəyik"

Bu gün Azərbaycanda proseslər müsbət istiqamətdə gedir, iqtisadi inkişaf tam təmin edilir və bir çox sosial layihələr icra olunur. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 95 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə dövlət başçısı, bir daha bəyan etdi ki, Azərbaycan bütünlüyündə istiqamətlərdə uğurla inkişaf edir. Bu inkişafın təməlində Ulu Öndər Heydər Əliyev siyaseti dayanır: "Biz bu siyasetə sadıq, biz tutduğumuz yoldan dönməyəcəyik, daim irəli gedəcəyik. Azərbaycan xalqını bir daha əmin etmək istəyirəm ki, biz bundan sonra da həmişə inkişaf və tərəqqi yolu ilə gedəcəyik". Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dediyi kimi, ölkəmizdə bütün sosial layihələr uğurla icra edilir: "Heç bir sosial layihədə heç bir yubanma yoxdur. Hətta bizim üçün o qədər də asan olmayı, əvvəlki böhranlı illərdə sosial layihələr tam miqyasda icra edilmişdir". Həqiqətən də son illər Azərbaycanda bir dənə də olsun sosial təxirə salınmayıb. Dövlət başçısının şəxşən nəzarət etdiyi bu layihələr tam miqyasda icra edilib. Elə bunun nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayır.

Ümummilli Lider Heydər Əliye-

vin əsasını qoymuş inkişaf stratejiyاسının son 15 ilde Prezident İlham Əliyev tərəfindən müasir çəşitlərlə və yeni dövrün reallıqlarına uyğun yaradıcılıqla davam etdirilmesi ölkə hayatının bütün sahələrində heyətamız tərəqqinin əldə olunmasına səbəb olub. Həyata keçirilən ardıcıl islahatlar sayəsində ölkəmiz özünün iqtisadi müstəqilliyinin təmin olunması yolunda uğurla addımlar atıb.

Hətta iqtisadi böhran fonunda öz inkişaf tempini qoruyub-saxlaya bilən Azərbaycan nəzərdə tutulmuş bütün ümummilli programların, qlobal enerji və nəqliyyat layihələrinin icrasını uğurla başa çatdırmağa müvəffəq olub. Sevindirici haldır ki, hazırda beynəlxalq maliyyə qurumları, bir sıra mötəbər teşkilatlar da Azərbaycanda gedən inkişaf və tərəqqi meyillerini, birmənəli olaraq, etiraf edir və yüksək qiymətləndirirlər.

Bütün sahələrdə tam şəffaflığın yaradılması üçün daim aidiyəti qurumlara ciddi tapşırıqlar verən dövlət başçısı bildirdi ki, hazırda baş verən hadisələri izləyərkən, bir daha dünyada sosial sahədə pozuntuların olduğu hər kəsə belli olur. Bu sahəyə diqqətin göstəriləməsi və xoşagelməz halların kütləvi karakter alması böyük çə-

tinliklərə, problemlərə və toqquşmalara gətirib çıxarır. Lakin Azərbaycan hökumətinin yürtüdüyü müstəqil siyaset həmişə birmənalı olub: "Güclü dövlət, güclü iqtisadiyyat və sosial rifah. Bax, bu prinsiplərin vəhdəti bu gün Azərbaycanı dünyada seçilmiş ölkələrin sırasına daxil edibdir. Bunun nəticəsində biz uğurla inkişaf edirik".

Prezident İlham Əliyev bildirir ki, bu gün Azərbaycanda məktəblərin, xəstəxanaların, sosial obyektlərin tikintisi, insanların maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və infrastrukturla bağlı olan layihələrin icrası davam etdirilir. Dövlət başçısı hər bir rayonda və hər bir kənddə bu məsələlərə xüsusi diqqət göstərildiyini vurğuladı. Son 15 ilde ölkəmizdə 642 tibb müəssisəsi, 43 Olimpiya-idman kompleksi, 443 körpü-tunel, 3100-dən çox məktəbin inşa edilməsi, 265 min köçkünən yeni evlərlə, mənzillərə təmin olunması, 30 elektrik stansiyası, 4 su anbarı və 7 aeroportun tikilməsi, qazlaşdırmanın 93 faizi, fasilesiz içməli su ilə təminatın 26 faizdən 67 faizə çatması, bütün deyilənləri bir daha təsdiqləyir ki, ölkədə heç bir sosial təxirə salınmayıb. Əldə edilmiş nəticələr və bu ilin uğurlu göstəriciləri də, tam deməyə əsas

verir ki, Azərbaycan bu düzgün yolla addımlayır və bu güne qədər həllini tapmayan məsələlər yaxın gelecekde öz həllini tapacaq.

Azərbaycan dövlətinin möhkəm əsaslar üzərində qurulduğu söyləyen Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, dövlət iqtisadiyyati bazar iqtisadiyyatı prinsipləri esasında inkişaf edir. Ancaq bununla bərabər, sosial məsələlərin həllinə çox böyük diqqət gösterilir. Məhz bunun nəticəsində Azərbaycanda sabitlik, əmin-amanlıq hökm sürür və xalq-iqtidar birliyi gündən-günə möhkəmlənir. Bu gün Azərbaycan inkişaf, sabitlik və xalq-iqtidar birliyi baxımından dünya miqyasında nümunəvi ölkəye çevrilib. Danılmaz həqiqətdir ki, siyasi sabitlik və qarşılıqlı inam olmayan yerdə sürətli inkişafə nail olmaq mümkün deyil. Cənab İlham Əliyev bu amili klassik şəkilde dəyərləndirərkən, qeyd edib ki, sabitlik olmayan yerlərə investisiyalar qoyulmur, inkişaf da olmur, vəziyyət mənfi iqtisadiyyətdə inkişaf edir. Azərbaycan isə təhlükəsizlik, əmin-amanlıq və sabitlik şəraitində öz yolu ilə uğurla gedir. Bu gün inkişaf parametrlərinə və vətəndaş həmrəyliyinə görə Azərbaycan dünyada nümunəvi ölkələrdən biridir. Ölkənin ümumi sosial-iqt-

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin təmiri və tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

* * *

Türkmenistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.

* * *

Ukrayna Prezidenti Petro Poroşenko Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.

* * *

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Recep Tayyib Erdoğan Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.

* * *

sadi inkişafı da çox müsbətdir: "Üç ayın göstəriciləri bizi çox sevindirir. İndi bir neçə gündən sonra dörd ayın yekunları da veriləcək. Əminəm ki, biz dinamikanı nəinki saxlayacaq, həm də artıracaq. Öləq qarşısında duran bütün vəzifələr uğurla icra edilir. Sosial məsələlərin həllinə gedikdə, bu güne qədər bir çox sosial-yönümlü layihələr həyata keçirilədir. Bu layihələrin həyata keçirilməsi davam etdiriləcək".

Bütün bu məsələlərə şəxşən nəzarət edən dövlət başçısı, hər il olduğu kimi, bu il də verdiyi tapşırıqların icrası ilə yerində maraqlanır, yeni-yeni obyektlərin açılışlarını edir və əhali ilə görüşərək, problemlərlə maraqlanır. Bu da xalq-iqtidar birliyinin bariz təcəssümüdür. Bu, bir həqiqətdir ki, Azərbaycan 15 ildir ki, Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurlu gələcəyə doğru inamla addımlayıb. Mehə buna görə xalq aprelin 11-də yenidən Ulu Öndər Heydər Əliyevin layiqli davamçısına etimad mandati verdi. Verdiyi bütün vədlərə sadıq qalaraq Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən Cənab İlham Əliyev xalqının alternativsiz lideri olduğunu öz fealiyyəti ilə sübuta yetirib. Son 15 ilde qazanılan nailiyyətləri isə yalnız biz deyil, beynəlxalq reytinq təşkilatları, biznes qurumları da öz hesabatlarında göstərirler. Dövlət başçısı isə bu nailiyyətləri dəyərləndirərkən, qeyd edib ki, bütün bunlar verilən vədlərin uğurla reallaşması nəticəsində baş verib: "Bizim bütün planlarımız həyata keçirilir. Verdiyimiz bütün vədlər yerinə yetirilir. Son 15 il ərzində bir dənə də yerinə yetirmeyən və olmamışdır. Bu gün Azərbaycanın reallıqları onu göstərir ki, biz düzgün yoldayıq. Bu yolla uğurla gedəcəyik".

"Səs" Analitik Qrupu

Mir Cəlalın xatirəsinə həsr olunan hekayə müsabiqəsinin qalibləri mükafatlandırılıb

Mayın 23-də İçərişəhər-dəki "Ədibin Evi"ndə Mir Cəlalın xatirəsinə həsr olunan hekayə müsabiqəsinin qalibləri mükafatlandırılıb. Müsabiqə müasir Azərbaycan ədəbi prosesinin və hekayə janrının inkişafına təkan vermək məqsədilə keçirilib.

AZERTAC xəber verir ki, tədbirdə Xalq Yaziçisi, müsabiqənin münsifləri heyətinin sədri Elçin görkəmli yazıçı və ədəbiyyatşunas alim Mir Cəlal Paşayevin zəngin yaradıcılığından, elmi və pedaqoji fealiyyətindən və nəcib insani keyfiyyətlərindən söhbət açıb. Bildirib ki, böyük ədib və alim, görkəmli pedaqoq Mir Cəlal Paşayev müdrik insan, nəcib şəxsiyyət idi. Yaziçinin müxtəlif janrlarda olan bədii əsərləri həm mövzu zənginliyi, həm də dil və üslub xüsusiyyətləri ilə diqqəti cəlb edir, böyük maraqlı doğurur.

yelərin ölkəmizdə bu janrda olan maraqlan xəbər verdiyini qeyd edib, gənclərin dünyagörüşünün genişlənməsi və yaradıcılıq qabiliyyətinin püxtəleşməsində mütləqin böyük rolundan söz açıb.

"Ədibin Evi"nin əməkdaşı El-nur İmanbəyli məlumat verib ki, bu müsabiqəde yaş fərqi qoyulmasa da, iştirak edənlərin əksəriyyətini gənclər təşkil edib. Səkkiz ay davam edən müsabiqəyə altı dildə 389 hekayə, o cümlədən bölgələrdən 15 hekayə təqdim olunub. Müsabiqə iştirakçıları arasında 165 məktəbli, habelə 20 əcnəbi vətə-

Elçin qeyd edib ki, ictimai fikrin formallaşmasında inkişafında böyük xidmətləri olan Mir Cəlal Paşayev XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiklərindən biridir, böyük əsərlər, romanlar yazmasına baxmayaraq, hekayə janrı onun yaradıcılığında mühüm yer tutur. "Ədəbiyyatımızda hekayə janrının ötən əsrin ortalarında tam şəkildə formallaşmasında, aparıcı janrlarından birinə çevrilmesində görkəmli ədibin xüsusi rolü olub. Bu rol ikili səciyyə daşıyır. Mir Cəlal müəllimi bir tərəfdən ədəbiyyatşunas alim kimi hekayə janrının mahiyyətini, xüsusiyyətlərini açıb göstərir, onun tədqiqi və təbliği ilə məşğul olurdusa, digər tərəfdən, özü hekayeler yazırı. Bu mənada yazıçı hekayə janrının yüksək bədii-estetik səviyyəyə çatmasında mühüm rol oynayıb", - deyə Elçin vurğulayıb.

Ədəbi mühit barədə fikirlərini

böyük münəsiflər heyətinin sədri müsabiqəyə təqdim olunan heka-

daş var. Qaliblər Xalq Yaziçisi Elçinin sədrliyi ilə tanınmış yazıçı və tənqidçilərdən ibarət münsiflər heyəti tərəfindən müəyyənəşdirilib. Sonra müsabiqənin qaliblərinə diplom və pul mükafatı təqdim olunub. İki nəfər ikinci, altı nəfər isə üçüncü yere layiq görürlüb. Qaliblər arasında ölkəmizin tanınmış qələm sahibləri ilə yanaşı, bu sahədə yeni addım atan gənclər, hətta məktəblilər də yer alıb.

Tədbirdə "Azərbaycan" jurnalının baş redaktoru İntiqam Qasımov, "Mədəniyyət" telekanalının direktor müavini, Əməkdar İncəsənat Xadimi İlham Rəhimli, Xalq

ru, akademik Kamal Abdulla, Azərbaycan Yaziçilər Birliyinin katibi Rəşad Məcid görkəmli yazıçı Mir Cəlalın alim və müəllim kimi şəxsi keyfiyyətlərindən, yaradıcılığının özünəməxsusluğundan danışıb, onunla bağlı xatirelərini bələşübölür. Qeyd edilib ki, müsabiqəyə təqdim edilən 389 hekayən hər biri böyük sevgi ilə yazılıb və gənclərin hekayə janrına müraciət etmələri onları ədəbiyyat, mütləqəye olan marağından irəli gelir.

Alimin ailəsi adından oğlu, "ADA" Universitetinin rektoru, professor Hafiz Paşayev çıxış edərək tədbirin təşkilində zəhməti olan hər kəsə təşəkkürünü bildirib. Bu cür tədbirlərin milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına, ədəbi mühitin formallaşmasına müsbət təsiri olduğunu vurğulayıb. Görkəmli yazıçının oğlu, Milli Aviasiya Akademiyasının rektoru, akademik Arif Paşayev belə müsabiqələrin mütemadi keçirilməsini təklif edib.

Şairi Nəriman Həsənzadə, Azərbaycan Dillər Universitetinin rektori

24 may 2018-ci il

Əli Həsənov: "Mən çox istərdim ki, hər bir azərbaycanlı milli mənsubiyyətini itirən "məşhur ssenarist"ə münasibət bildirsin"

Tanınmış kinorejissor Ayaz Salayev nəinki milli mənsubiyyətini, hətta insanı keyfiyyətlərini də itirən, Azərbaycan xalqını daim aşaqlamağa çalışan Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəllifi

fi olduğu "Qafqaz üçlüyü" haqqında "Bakinski Raboçı" qəzetində geniş təqiqi məqale ilə çıxış edib. AZERTAC xəber verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictiyati-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Facebook səhifəsində məqale ilə bağlı aşağıdakı fikirlərini yazıb: "Mən çox istərdim ki, hər bir azərbaycanlı bu yazı ilə tanış olsun və təkce milli hissələrini, milli mənsubiyyətini, milli dəyərlərini deyil, həm də adı insani keyfiyyətlərini itirək haqqı, ədaləti və reallığı danan bu "məşhur ssenarist"ə münasibət bildirsin". Əli Həsənov film haqqında yazdığı məqalədə əsl vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirdiyinə görə kinorejissor Ayaz Salayevə dərin təşəkkürünü bildirib.

Zakir Həsənov NATO generalları ilə görüşüb

Məyin 23-də Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov NATO-nun Hərbi Tərəfdəşlik idarəsinin rəisi general-major Odd Egil Pedersen və Şimali Atlantika Alyansının Quru Qoşunları Komandanlığının qərargah rəisi diviziya generalı Erhan Uzun ilə görüşüb. SİA-nın Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinə istinadən verdiyi xəbərə görə, görüşdə Azərbaycanın NATO ilə əməkdaşlığı xüsusi önem verdiyi bildirən Z. Həsənov vurğulayıb ki, Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları Alyansın müxtəlif programlarında, xüsusile də Əfqanistanda həyata keçirilən "Qətiyyətli Dəstək" missiyasında daim iştirak edirlər.

Qonaqlar Azərbaycanın NATO üçün vəcib tərəfdəş olduğunu qeyd edərək Alyansın qərargahlarında xidmət keçən, müxtəlif programlarında iştirak edən Azərbaycan zabitlərinin bilik və bacarığını yüksək qiymətləndiriblər. Ordumuzun şəxsi heyətinin yüksək peşəkarlığından və hazırlığından məm-

nun qaldıqlarını bildirən qonaqlar xüsusi qeyd ediblər ki, NATO-nun proqramları çərçivəsində keçirilən müxtəlif tədbirlərde öz bilik və təcrübələrini bölüşən Azərbaycan zabitləri digər ölkələrdən olan həmkarları üçün layiqli nümunədirler. Əməliyyat İmkanları Konsepsiyası (ƏİK) proqramı çərçivəsində Azərbaycan Ordusunun keşfiyyat bölgünün 2-ci səviyyəsi özünü qiyəmtəndirmə üzrə sehra təlimini izləmək üçün ölkəmizdə olan qonaqlar əvvəlki illərdə olduğu kimi bu dəfə də təlimin uğurla başa çatacaqına əminliklərini bildiriblər.

Dilarə Seyidzadə: Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması Azərbaycan xalqının XX əsrin əvvəllərində azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizəsinin qanuna uyğun yekunu kimi qəbul edilməlidir

"Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyini qeyd etdiyimiz bir vaxtda Cümhuriyyətə doğru aparən yolların nəzərdən keçirilməsi çox vacibdir. Çünkü xalqımız məhz həmin yolu keçərək öz müstəqil dövlətini qurmuşdu və bu böyük hadisə Azərbaycan xalqının XX əsrin əvvəllərində azadlıq və müstəqillik uğrunda ardıcıl və inamlı mübarizəsinin qanuna uyğun yekunu kimi qəbul edilməlidir". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti Kəlibliyinin rəisi - Prezidentin köməkçisi, tarix elmləri doktoru, professor Dilarə Seyidzadə deyib.

D.Seyidzadə bildirib ki, 1917-ci ilin fevralında Rusiyada çarzının devrilməsindən sonra başqa xalqlar kimi, Azərbaycan xalqının da qarşısında sosial-iqtisadi, siyasi və milli inkişaf üçün geniş im-

kanlar açılmışdı. Dövlət Dumasıının Azərbaycandan olan deputatları Rusiyada parlamentarizmin təşəkkülündə və inkişafında iştirak edərək, parlament fəaliyyəti sahəsində böyük təcrübə qazan-

mışdır. Bu təcrübə onlara bütün səylərini birləşdirərək qısa müddədə məsələman Şərqində ilk dəfə olaraq demokratik respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini yaratmağa imkan verdi.

"Azərbaycan nümayəndəleri Dövlət Dumasında dəfələrlə çıxış edərək əhaliyə bərabər hüquqlar verilməsini, şəkilərdə bütün əhalinin iştirak hüququnun tanınmasını tələb edirdilər. Onlar hələ 1907-ci ilin mayında II Dövlət Dumasında məsələman fraksiyasının üzvləri ilə birlikdə təqdim etdikləri qanun layihəsində insanların siyasi və vətəndaşlıq hüquqlarında dini və milli mənsubiyyətlə bağlı məhdudiyyətin ləğvini tələb etmişdilər. Layihədə qadınların hüquq bərabərliyi haqqında da məsələ qaldırılmışdı. Bu, Azərbaycan qanuninin hüquq bərabərliyi, onun

"Rüstəm İbrahimbəyov filmdə qorxaq azərbaycanlı obrazını yəqin ki, özünü düşünərək yaradıb"

Biz Rüstəm İbrahimbəyovun dəfələrlə belə əməllərinin şahidi olmuşuq. Bu baxımdan məhz Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəlliliyi ilə "Qafqaz üçlüyü" kimi filmin çəkilməsində də təccübəli heç nə yoxdur". Bunu apa-ya açıqlamasında ssenari müəllifi Rüstəm İbrahimbəyov, rejissoru Eldar Şengeləy, Fuad İbrahimbəyov olan "Qafqaz üçlüyü" filminde azərbaycanlıların vəhşi, qəddar, riyakar, mədəniyyətsiz, milli kökü olmayan obrazın ermənilərin işe alicənab, sülhsever, "vəhşi türkün qurbanı" kimi təqdim olmasına münasibət bildirən Yeni Azərbaycan Partiyası icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov bildirib. S.Novruzov deyib ki, R. İbrahimbəyovun bir müddət əvvəl Rusiya mətbuatında azərbaycanlıları aşağılayan yazıları dərc olunub: "O cümlədən digər xalqların nümayəndələrinin Bakıdan köçməsinin ziyanlılıq səviyyəsinin aşağı düşməsinə səbəb olmasası, azərbaycanlıları vəhşi kimi qələmə verməsi barədə fikirlərinə müxtəlif metbuat orqanlarına verdiyi müsahibələrdə, yazdığı yazılarında rast gəlmış. Ermənilərlə şərki filmlər çəkməsi, ermənilər tərəfindən maliyyələşməsi də dəfələrlə qeyd olunub. "Qafqaz üçlüyü" filmi də bunun davamıdır. Biz mütəmadi deyirdik ki, Milli Şura layihəsi ermənilər tərəfindən maliyyələşdirilir. Rüstəm İbrahimbəyovu Milli Şuranın sədri seçən, onu təmtəraqla prezidentliyə namizəd göstərən qüvvələr indi bu filme diqqətlə baxınlardır, özlərini əsl azərbaycanlı hesab edirlər, münasibətlərini bildirsinlər. Rüstəm İbrahimbəyovun mitinqlərdə şəkillərini qaldıran o partiyaların sırávi üzvləri bu məsələdən xəcalet çəkirərlər? Erməniyə dəstək verən bir insanın şəklini əllerində qaldırıb mitinqdə gəzdirirdilər. Budur onların xisləti. Bu filmde Azərbaycan xalqı, türk xalqı təhqir olunur. İnsan hakimiyətə qarşı müxalifətə ola bilər, amma dövlətinə, millətinə qarşı müxalifətde olmaq olmaz. Bu, dövlət, dövlətcilik, millət, Azərbaycan, türk etnosuna qarşı düşmənliklidir. Bu, ermənilərin 100 ildən artıq apardığı düşmənliyin ən mərkəz nöqtəsidir ki, bu gün bu düşmənçi-

lik adı azərbaycanlı qoyulan Rüstəm İbrahimbəyovun eli ile aparılır".

S. Novruzov qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra indiyə qədər Azərbaycanın müstəqilliliyi, Xalq Cümhuriyyəti, Dağlıq Qarabağ, azərbaycanlıların Ermenistandan qovulması, uşaqların, qadınların, yaşıları vəhşiliklə qətl yetirildiyi, başlarının dərələrinin soyulduğu, gözlerinin çıxarıldığı, ayaqlarının qırıldıği Xocalı soyqırımı ilə bağlı R. İbrahimbəyov hər hansı film, yazı ortaya qoymayıb: "Dünyanın bir çox ölkəsinin parlamenti Xocalı soyqırımı tənqidi, Rüstəm İbrahimbəyovun gözü bunu görmür?! Bütün bunlar hansıa əsrədə baş verməyib, XX əsrin sonunda olan hadisədir, faktlar lətə alınıb. Bu adam bunu görmürsə, deməli, o adanda azərbaycanlı qanı, azərbaycanlı düşüncəsi yoxdur. Rüstəm İbrahimbəyov ermənilərin əhatəsində olub və filmdə göstərdiyi qorxaq azərbaycanlı da elə onun özüdür, yəqin ki, özünü düşünərək o obrazı yaradıb. Çünkü istenilən anda azərbaycanlılar həmişə ermənilərdən üstün olublar. Biz sovet dövründə hərbi xidmətdə olmuş insanları, ermənilər həmişə bizim himayəmizdə dolanıblar. Hərbi xidmətdə biz onları başqa millətlərin nümayəndələrindən qorumaşaq, döyülmələrinin qarşısını almışıq. Filmdə azərbaycanlıları aşağılamaq, erməni qəhrəman kimi təqdim etmək ancaq erməni qanı olan şəxsə xas olan əməlidir. Mən çox təessüf edirəm ki, Maqsud İbrahimbəyov kimi bir insan onun qardaşdır. Mən inana bilmirəm ki, Maqsud İbrahimbəyov kimi bir insanın, böyük bir ziyalının, böyük bir azərbaycanının bu cür ermənipərəst qardaşı olsun".

mek olar ki, bütün təbəqələrini birleşdirən bu təşkilatlar bütövlükde Azərbaycan cəmiyyətinin maraqlarını ifadə etməyə çalışırdılar" - deyə, D.Seyidzadə vurgulayıb.

O qeyd edib ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanda ilk demokratik respublikanın qurulmasında yaxından iştirak edənlərin böyük xidmətlərini yüksək qiymətləndirib. "Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin keçirilməsi ilə bağlı Sərəncamında da xüsusi qeyd edilir ki, Xalq Cümhuriyyəti milli dövlətçilik salnamesini müstəsna dərəcədə zənginləşdirib. Xalq Cümhuriyyəti XIX əsrin axırları - XX əsrin əvvəllerində Azərbaycanın yaşadığı parlaq mədəni yüksəliş mərhəlesinin məntiqi yekunu kimi meydana çıxıb", - deyə, Dilarə Seyidzadə diqqətə çatdırıb.

Milli Məclisdə "Azərbaycan ailə modeli: müasirlik və dəyərlər" mövzusunda tədbir keçirilib

Mayın 23-də Milli Məclisin ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan ailə modeli: müasirlik və dəyərlər" mövzusunda tədbir keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Aqiyə Naxçıvanlı Azərbaycanda dövlət ailə siyasetinin əsas prinsiplərinin ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu deyib. Diqqətə çatdırıb ki, Ümummilli Lider hər zaman milli mənəvi dəyərlərin qorunmasının vacibliyini xüsusi qeyd edirdi.

Bu gün ölkəmizdə ailə institutunun qorunması prioritet məsələlərdir. Tarixin hər bir mərhələsində ailə cəmiyyətin inkişafında mühüm rol oynayıb. Cəmiyyətin inkişafı ailənin rifahından, ailədaxili sağlam mənəvi mühitdən, ailə münasibətlərinin yüksək əlaqə dəyərlər əsasında təşkilindən çox asılıdır. Buna görə də cəmiyyət həmişə ailənin möhkəm bünövrə əsasında qurulmasına, inkişafına çalışır. Cəmiyyətin və dövlətin tərəqqisində xüsusi rolü olan ailə öz bütövlüyünü qoruyub saxlayır. Azərbaycan ailəsi dünyada özünəməxsusluğunu ilə seçilir. Bizim qədimdən gələn ailə modelimiz var.

Aqiyə Naxçıvanlı vurğulayıb ki, mütəmadi aparılan maarifləndirme işlərinə baxmayaraq, hələ də cəmiyyətde erkən nikahlar problem olaraq qalır. Erkən nikahlarda məisət zorakılığından tutmuş doğuş zamanı ana və uşaq ölümlərinə, boşanmalara, fiziki və psixoloji çətinliklərə rast gəlinir. Eyni zamanda, təhsildən yayınma halları da baş verir.

Parlamentin sehiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov tədbirin mövzusunun bu gün cəmiyyətimiz üçün çox aktual ve maraqlı olduğunu söyləyib. O, boşanma hallarının yaradığı problemlərdən danışır. Bildirib ki, bir valideynlə yaşıyan uşaqların hem fiziki, hem də psixi sağlığında olan

problemlər hər iki valideyni ilə yaşayınlara nisbəten daha çoxdur. Bu, həm somatik, həm yoluxucu xəsteliklər, xüsusilə psixi pozulmalarla aiddir. Bunun əsas səbəbi onunla bağlıdır ki, bir valideynlə yaşıyan uşaqlar kifayət qədər diqqət görəmür. Valideyn çalışır və uşaqların sağlamlığı diqqətdən kənardır qalır. Bir sözə, ailələrin dağılması, boşanmalar, ilk növbədə, uşaqların sağlamlığına təsir edir. Uşaqların sağlamlığına təsir edən digər fakt isə ailələrin sosial-iqtisadi vəziyyətidir. Bir ailədə bir valideyn olanda şübhəsiz ki, onun maliyyə vəziyyəti də çətin olur.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Sədaqət Qəhrəmanova deyib ki, ölkəmizdə ailəyə xüsusi diqqət göstərilir və bu sahədə dövlət siyaseti heyata keçirilir. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi həm hüquqi bazanın mükəmmələşməsində, həm ailə institutunun inkişaf etdirilməsində öz səyərini göstərir, bununla bağlı tədbirlər görülür. Komitenin regionlarda 11 mərkəzi var və bunlar Azərbaycan ailəsinə dəstək kimi böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinə ən çox alimentlərə bağlı müraciətlər daxil olduğunu deyən S.Qəhrəmanova bildirib ki, cüzi miqdarda olan alimentin verilməsi probleme çevirilir. Eyni zamanda, məisət zorakılığı ilə bağlı da müraciətlər daxil olur. "Boşanın ailələrin təməli düzgün qoyulmur. Boşanmaların sayı artırısa, bu, problemdir. Dövlət Komitəsi bununla bağlı maarifləndirmə tədbirləri keçirir. Azərbaycanda qeyri-resmi nikahlardan hər il iki minə yaxın uşaq doğulur. Duzdür, 10 il bundan önce bu rəqəm daha böyük idi. Erkən nikahla bağlı qanunvericilikdə müəyyən dəyişikliklər edilməlidir", - deyə komitə sədrinin müavini bildirib.

Əmək və sosial siyaset komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli ailələrin dağılmasının əsas səbəblərindən biri kimi sosial şəbəkələri göstərib. O, Azərbaycanda coxuşaqlı ailə məfhumunun 5-dən 3-ə endirilməsini təklif edib. Azərbaycanda nikaha girinlərə nikahın rəsmiləşdirilməsindən əvvəl bir ay vaxt verildiyini deyən H.Rəcəbli həmin müddədə gənclər üçün xüsusi kurslar təşkil edilməsinin vacibliyini

vurğulayıb. Komitə sədri bildirib ki, ulu öndər Heydər Əliyev ailə, qadın və uşaq məsələlərini daim diqqətdə saxlayıb. Bu gün Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva da bu sahəyə xüsusi diqqət və qayğı göstərir.

Milli Məclisin ictimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov ailələrin dağılmasının əsas səbəblərindən biri kimi valideynlərin ailəyə müdaxiləsini göstərib. "Valideyn istəyir övladı ailə qursun, amma bilmir övladı buna hazırlıdır, ya yox", - deyən S.Novruzov

Diqqətə çatdırıb ki, ailə milli mənəvi dəyərlərin tecəssümü, daşıyıcısıdır.

Komitə sədri nikah müqavilələrinin bağlanmasına vacibliyini qeyd edib. Bildirib ki, bu gün müvafiq qurumlara boşanmalarla bağlı müraciətlərin əsas səbəbləri mülkiyyət münasibətləri, alimentin verilməməsi, uşaqın valideyne gösterilməməsi kimi məsələlərdir. Bunların aradan qaldırılması üçün ilkin olaraq nikah müqaviləsi bağlanmalıdır.

Bakı Dövlət Universitetinin sosial və pedagoji psixologiya kafedrasının müdürü professor Kamile Əliyeva deyib ki, cəmiyyətin sosial-iqtisadi inkişafının sürətlənməsi fonunda insanların psixoloji vəziyyəti ilə bağlı bir sıra problemlər özünü göstərir. Bununla yanaşı, ölkəmizin 25 ildən artıqdır ki, məcburi mührəbəyə cəlb edilmesi, zaman-zaman yüksəkən qlobal ziddiyətlər, eləcə də böyük dövlətlərin apardığı və kiçik dövlətlərin cəlb olunduğu lokal mührəbələr gündəlik həyatımızda neqativ halların yaranmasına səbəb olur, stress hallarını artırır. Nəzərə almaq lazımdır ki, belə vəziyyətlərin və neqativ proseslərin təsiri altında psixologiya şəraitə uyğunlaşa bilmir. İnsanlar aqressiv davranışa meyil edirlər. Bu isə qurulan ailələrin dağılmasına, məisət zorakılığı, intihar kimi sosial problemlərin yaranmasına səbəb olur. Müasir dövrdə tez-tez rastlaşıdığımız sosial bələlər arasında həlli vacib olan problemlərdən biri intiharlarla bağlıdır. Demək olar ki, tez-tez müxtəlif yaşlı insanlar hansısa səbəblərdən intihar və ya buna cəhd edir.

Tədbirdə mövzu etrafında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyinə həsr edilmiş estafet yarışları keçirilib

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xüsusi Məktəbinin, Gənclər və İdman Nazirliyinin Xəzər rayon idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyinə həsr edilmiş estafet yarışları keçirilib. Tədbirin əvvəlində Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yaradılma tarixi haqqında ətraflı məlumat verilmiş və bu əlamətdar hadisənin təkcə Azərbaycan üçün deyil, bütün müsəlman dünyası üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi bildirilib.

Xalq Cumhuriyyətinin varisi olan müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaranmasında, möhkəmlənməsində və dünyada tanınmasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin misilisiz xidmətləri də minnətdarlıq hissi ilə qeyd edilib.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dövlət sərhədlərimizin qorunması, Azərbaycan sərhəd mühafizəsinin formalşaması və inkişafı istiqamətdəki xidmətləri, böyük dövlət xadiimin müəyyənləşdirildiyi milli sərhəd strategiyasının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı Cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilməsi sayəsində ölkəmizin sərhəd mühafizəsinin ən müasir tələblər səviyyəsinə qaldırılması, xüsusi olaraq, vurğulanıb.

Əsas məqsədi ölkə Prezidentine, dövlətinə, xalqına sadıq, yüksək səviyyədə təlim və təhsil almış, fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam, vətənpərvər Azərbaycan övladlarının yetişdirilməsi olan Xüsusi Məktəbin fəaliyyətə başlaması, formalşaması və onun zəruri tədris bazası ilə təchiz olunmasında Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ali diqqət və qayğısı minnətdarlıqla qeyd olunub.

Rəsmi hissə başa çatdıqdan sonra müxtəlif estafet yarışları keçirilib, milli rəqslər, teatr tamaşalarından səhneciklər nümayiş etdirilib və vətənpərvərlik ruhunda mahnılar ifa edilib. Sonda estafet yarışının qalibləri mükafatlandırılıb.

ZÜMRÜD

Elmi-ictimai fəaliyyəti ilə əbədilik qazanan böyük ziyalı

Dövlət başçısının Sərəncamı ilə akademik Cəlal Əliyevin 90 illiyi qeyd olunacaq

Fundamental araşdırmları və elmi nailiyətləri ilə Azərbaycan elminə sanballı töhfələr vermiş akademik Cəlal Əliyevin Azərbaycan elminin dünyada tanınmasına, təbliğində və beynəlxalq elmi təşkilatlarla əlaqələr qurulmasında misilsiz xidmetləri olub. Azərbaycanın görkəmli alimi, tanınmış ictimai xadim, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, əməkdar elm xadimi, biologiya elmləri doktoru, professor Cəlal Əliyev elm fədaisi olaraq, zəngin bir irlə yaratmışdır. Onun şərəfli ömrü yolu Azərbaycan elminin inkişafına və yüksəlisinə həsr olunub. Cəlal Əliyevin çətin, lakin şərəfli və mənəvi özü yolu, zəngin elmi fəaliyyəti əsl həyat məktəbi, elmi ideal-lara xidmətin parlaq nümunəsidir. Yüksək intellektə və dərin biliyi malik bir alim olan Cəlal Əliyev öz fəaliyyəti ilə hər zaman elmi fikrin ən yeni nailiyətlərindən faydalandırı. Geniş diapazonlu elmi fəaliyyəti və zəngin irlə akademik Cəlal Əliyev Azərbaycan və dünya elmi qarşısında müstəsnə və təmənnəsiz xidmətlərinə görə, hələ sahılından ikən özüne əbədi abidə ucaldıb. Belə bir elmi nailiyətlərə malik olan akademikin zəngin elmi irlə öyrənilir, qorunub-saxlanılır və gələcək nesillərə ötürülür. Alimin, nəzəriyyə və təcrübənin vəhdətini daim əsas götürməklə, qazandığı nəticələrin tətbiqi respublika iqtisadiyyatının inkişafı və məhsuldarlığın yüksəldilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb etmişdir. Azərbaycanda biologiya elminin inkişafında, müasir kadər potensialının formalşdırılmasında və ümumən elmin təşkilində uzunmüddətli ardıcıl

fəaliyyətini nəzərə alaraq, akademik Cəlal Əliyevin 90 illik yubileyinin keçirilmesi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidenti Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə akademik Cəlal Əliyevin 90 illiyine həsr olunmuş tədbirlər planını həzırlayacaq.

Ölkədə bioloji müxtəlifliyin mühafizəsi və səmərəli istifadəsi strategiyasının işlənilib-hazırlanmasında mühüm xidməti olan Cəlal Əliyevin keçidiyi həyat yolu, elmi fəaliyyəti bir nümunədir. Cəlal Əliyev öz elmi fəaliyyətini kənd təsərrüfatı bitkilerin, əsas erzaq bitkisi kimi buğdanın forosintetik

mehsuldarlığının nəzəri əsaslarının öyrənilmesine həsr edib. Azərbaycan elmi tarixinde ilk dəfə Yer üzərində həyatın əsasını təşkil edən fotosintez prosesinin əsaslı şəkildə öyrənilməsinə ciddi maraq göstərib və bu sahə Onun elmi yaradıcılığının fundamental tədqiqat obyeketine çevrilib. Akademik Cəlal Əliyev fitri istedadı, uzun illərə söykənən zəngin təcrübəsi, orijinal və bənzərsiz elmi yaradıcılığı sayəsində Azərbaycanda kənd təsərrüfatı bitkilerinə ve onların yabanı əcdadlarına aid 40 minə yaxın nümunədən ibarət buğda genofondunu formalşdırıb və onun əsasında 60-dan çox yeni və müasir tələblərə cavab vere bilən buğda sortu yaratmağa nail olub ki, bu da tək-tək elm adəminin taleyinə düşən böyük vergi kimi qiymətləndirilir. Qeyd edək ki, 1928-ci il iyunun 30-da Naxçıvan şəhərində anadan olan Cəlal Əliyev Naxçıvan Dövlət Müəllimlər İnstututunun təbiət-coğrafiya fakültəsini və Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsini bitirmişdir. 1948-ci ildən Azərbaycan Dövlət Universitetinin bitki fiziyologiyası kafedrasında laborant işləmişdir. 1954-cü ildən Azərbaycan EA-nın Elmi-Tədqiqat Əkinçilik İnstututunda kiçik elmi işçi, baş elmi işçi, laboratoriya müdürü vəzifələrində çalışmışdır. 1971-1990-ci illərdə Azərbaycan EA-nın Botanika İnstututunda fotosintezin fiziyologiyası yaradıcı qrupunun rəhbəri, laboratoriya müdürü, şöbə müdürü, Azərbaycan EA-nın Biologiya elmləri bölməsinin akademik-katibi olmuşdur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Rusiya Kənd Təsərrüfatı Elmlə-

ri Akademiyasının həqiqi üzvü, Ukrayna Aqrar Elmlər Akademiyasının və Belarus Kənd Təsərrüfatı Elmləri Akademiyasının xarici üzvüdür. Onlara monoqrafiyanın, kitabın və elmi məqalələrin müəllifi idi. Yetirmələri dünyanın müxtəlif tədqiqat mərkəzləri və tədris ocaqlarında bu gün də uğurla çalışan alimin mötəbər beynəlxalq elmi təşkilatlarla əlaqələrin qurulması və Azərbaycan elminin nailiyyətlərinin tanıdlaması üçün təqdirəlayiq işlər görmüşdür.

Cəlal Əliyevin çoxşaxəli fəaliyyətinin müxtəlif istiqamətlərində qazandığı uğurların əsas səbəbi Onun nadir istedadı və yüksək derəcədə əməksevərliyi olub.

Elmi fəaliyyəti ile yanaşı, ictimai-siyasi fəaliyyəti də təqdirəlayıqdır. Belə ki, Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, Azərbaycan Respublikası Milli Meclisin deputatı olmuşdur. O, 1995-2015-ci illərdə Milli Meclisin üzvü olub və bir çox dövlət əhəmiyyətli qanun layihələrinin müzakirəsində, qəbul olunmasında və təkmilləşdirilmesində fəal iştirak edib.

“Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni, “İstiqlal” ordeni, “Şərəf” ordeni, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu ilə təltif olunub. Kənd təsərrüfatı sahəsində fundamental tədqiqatları və nailiyətlərinə görə akademik Cəlal Əliyev Həsen bəy Zərdabi adına mükafatla da təltif olunub.

Böyük alim, görkəmli ictimai-siyasi xadim, akademik Cəlal Əliyev elmi məktəb yaradan ziyanlı kimi əbdiləşib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Yasamalda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirildi

Dünen Yeni Azərbaycan Partiyası Yasamal rayon təşkilatında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirildi.

Tədbir iştirakçıları, ilk olaraq, rayon təşkilatının qərargahının foyesindəki Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstünü ziyarət edərək, öönüne gül dəstələri düzüblər. Tədbir Dövlət Himninin səslendirilməsi ilə başlandı.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov bu il müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublikanın - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü il-dönmənün tamam olduğunu və bu münasibələr əlkəmzin hər yerdə tədbirlərin keçirildiyini bildirdi: “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2018-ci ilin ölçəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti il” elan olunması və Cümhuriyyətin 100 illik yubileyinin yüksək seviyyədə qeyd edilməsi ilə bağlı imzaladığı sərəncamları dövlətçilik tariximizə olan böyük ehtiramdır. 1918-ci il mayın 28-də müsəlman Şərqində ilk demokratik, parlamentli respublika Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradıldı. Azərbaycan dövlətçilik ənənələrinin və milli dövlətçilik şüurunun qorunmasına mühüm rol olan Azərbay-

can Xalq Cümhuriyyəti 23 ay mövcud olsa da, qısa müddətde tarixi bir missiyanı yerinə yetirərək, genişmiqyaslı demokratik islahatlar həyata keçirib”.

Rayon təşkilatının sədri AXC-nin təcavüze məruz qaldığı üçün qarşıya qoymuş məqsədlərə tam nail ola bilmədiyi, lakin insanların şüurlarında müstəqillik ideyasını gücləndirdiyini diqqətə çatdırıldı: “AXC-nin hüquqi varisi olan müstəqil respublikamız Cümhuriyyət dövrünün demokratik dəyərlərinə sadıq qalaraq, sürətli inkişaf edir və dünya birliyində layiqli yer tutur. Ümummilli Lider Heydər Əliyev respublikada hakimiyət qaydışından sonra xalqımız tarixi-mədə-

ni yaddasını özüne qaytardı”.

Tədbirdə çıxış edən millət vəkili Elman Nəsimov AXC-nin müstəqil Azərbaycan Respublikasının siyasi və hüquqi varisi olduğunu bildirərək, çətin tarixi şəraitdə müstəqillik qazandığını bildirdi. Qısa müddətde ölkənin parlamentinin, hökumətinin formalşadığını, bayrağı, himni və gerbinin yaradıldığı, ana dilinin dövlət dili elan olunduğunu qeyd edərək, AXC-nin xalq hakimiyəti və insanların bərabərliyi prinsipinin əsas götürdüyüünü, bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək milli, dini, sinfi bərabərsizliyin aradan qaldırıldığını, müsəlman Şərqində ilk dəfə qadınlara səsvermə hüququ verdi-

yini söylədi.

Tədbirdə Yasamal rayon icra hakimiyyəti başçısının müavini Elçin Rzayev, YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri müavini İbad Abasov, AMEA-nın Dilçilik İnstututunun direktoru, AMEA-nın həqiqi üzvü Möhsün Nağısoylu çıxış edərək, müsəlman Şərqində ilk dəfə qadınlara səsvermə hüquqi, siyasi varisi olduğunu və onun demokratik ənənələrini yaşatdığını diqqətə çatdırıldılar. Qeyd olundu ki, AXC yaradığı gündən xarici və daxili qüvvələr tərəfindən müstəqil təzyiqlərə məruz qalıb. Lakin bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, Cümhuriyyət dövründə milli ordu muzun yaradılması, attributları, maarif və səhiyyə sahəsində geniş tədbirlərin həyata keçirilməsi istiqamətində böyük işlər görüllər. Cümhuriyyətin süqut et-

məsine baxmayaraq, ötən əsrin sonlarında Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən müsəlman Şərqində qurulub, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu gün Azərbaycan qüdrətli dövlətə çevrilib. Çıxış edənlər AXC dövrünün daha dərindən öyrənilərək, gələcək nəsil-lərə çatdırılmasının zəruriliyini qeyd etdilər.

Qeyd edək ki, tədbirdə, həmçinin, “iki sahil” qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə, AMEA-nın agrar məsələlər üzrə müşaviri, akademik Qərib Məmmədov və başqaları iştirak edirdilər. Sonra bir qrup partiya fəallarına rayon təşkilatı tərəfindən Fəxri Fərمانlar verildi. Tədbir ədəbi-bədii hissə ilə davam etdirildi.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Rüstəm İbrahimbəyovun damarında erməni qanı axır

“Peşəsindən, cəmiyyət dərinləşdirən yətdəki sosial statutlardan asılı olma yaraq, ümummilli məsələlərdə hər kəs vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirməli, dövlətçilik və milli maraqları hər şəydən uca tutmalıdır. Xalqımız hər zaman bu kimi məsələlərdə vahid mövqədən çıxış etməyi bacarıb. Təessüf ki, “sapı özürümüzdən olan” bəzi “baltalar” həle də çirkin niyyetlərindən əl çəkmək fikrində deviller.

Daim Vətənə, xalqa qarşı təbliğat aparan bu cür ünsürlər erməni maraqlarına xidmət edirlər." Bu fikirləri KİV-ə açıqlamasında Mətbuat Şurası idarə Heyətinin üzvü, "iki sahil" qəzeti-nin bas redaktoru Vüqar Rəhimzadə bildirib.

Vüqar Rəhimzadə qeyd edib ki, ssenari müəllifi Rüstəm İbrahimbəyov olan 2015-ci ilin 10 iyunu "Qələbə" adlı filminin A-

da çəkilmiş "Qafqaz üçlüyü" filminde Azərbaycan xalqının vəhşi, qəddar, mədəniyyətsiz, milli kökləri olmayan obrazda, ermənilərin isə sülhsevər kimi təqdim olunması İbrahimbeyov kimi anti-milli ünsürlərin hansı qaranlıq mənbələrdən "qidalandığı"nı açıq şəkildə nümayiş etdirir: "Filmə diqqət yetirdikdə, burada tarixi faktların, mövcud reallıqların, baş verən hadisərin təhrif olunduğunu, qərəzli və yalan məlumatların yer aldığıనı görürük. Rüstəm İbrahimbəyova sual vermək lazımdır: Dağılıq Qarabağda baş verən hadisələr, torpaqlarımızın 20 faizinin ermənilər tərəfindən işğal olunması nə tez yadından çıxıb? Bəs Xocalı soyqırımı, qətlə yetirilən 613 Xocalı sakininin ruhu qarşısında necə cavab verəcəksən? Bütün bunları inkar etmək üçün, ən azı, erməni olmaq lazımdır. Görünür, İbrahimbeyovun damarında erməni qanı axır. O öz eməlleri ile bu faktı bir dəha təsdiq edir."

“İki sahil” qəzetinin baş redaktoru vurğulayıb ki, filmin əvvəlində azərbaycanlı usaqların

A close-up portrait of İbrahim Böyük, a man with dark hair and a beard, wearing a dark suit and tie. He is looking slightly to his left with a neutral expression.

qorxaq, erməni uşaqların isə mərd, güclü, geniş ürekli obraz kimi təqdim olunması İbrahimbəyovun ermənilərinin elində alət olduğunu, onların çirkin maraqlarına xidmət etdiyini nümayiş etdirir: "İbrahimbəyov kimi milli xəyanətkarların iç üzü, əşl "niyyətləri" her kəsə məlumdur. Bu kimi ünsürlər hər zaman pul, şöhret üçün milli maraqları satmağa hazırlırlar. Bir vaxtlar Əkrəm Əylisli "Daş yuxular" əseri ilə xalqımıza xəyanət etdiyi kimi. Rüstəm İbrahimbəyov

etdiyi kimi, Rüstəm İbrahimbəyov da “Qafqaz üçlüyü” filmi ilə öz xisletini ortaya qoysa. Bəlkə də erməni “qardaşları” buna görə onun boynundan medal da asacaqlar. Ancaq Azərbaycan xalqı bu cür naməndləri bir daha qəbul etməyəcək. Mənçə, insan üçün ən böyük əzab, dərd öz Vətənindən və torpağın-dan qovulmaqdır. Əminəm ki, milli mənsubiy-yəti olmayan, kökü bilinməyən İbrahimbəyov insani hissəlerini itirdiyinə görə, bu, onun üçün bir o qədər də önem daşımir.”

Vüqar Rehimzadə əlavə edib ki, İbrahimbəyovun bu əməli bir daha "Milli Şura" adlı qurumun az fealiyyətini anti-milli ideyalar əsasında qurdığını göstərir: "Bir vaxtlar Əli Kərimli, Cəmil Həsənli kimilər "Milli Şura"də birləşərək, Rüstəm İbrahimbəyovu cəmiyyətə "ziyalı" kimi təqdim etməyə çalışırdılar. İndi bu şəxslər Rüstəm İbrahimbəyovun bu "əməllerinə" necə bəraət qazandıracaqlar? Təbii ki, bu, mümkün deyil. Çünkü ele "Milli Şura" və bu cür ünsürlər də ermənipərəst dairələrə xidmət edirlər. Bu cür faktlar onların əsl simasını bir daha xalqa nümayis etdirir."

“İki sahil” qəzetinin baş redaktoru onu da bildirib ki, İbrahimbəyov “Qafqaz üçlüyü” filmi ilə özünü “humanist” kimi tanıtmağa çalışır. Ancaq bu film bir daha İbrahimbəyovun Azərbaycanın və xalqımızın düşməni olduğunu təsdiqləyir.

Bəhruz Quliyev: “İbrahimbəyovun xəyanətkar əməli cəmiyyətdə hiddətlə qarşılanır”

Məlum olduğu kimi Rüstəm İbrahimbəyo-vun ssenari müəlli olduğu "Qafqaz üçlüyü" filmində azərbaycanlılar təhqir olunub, vəhşi kimi təqdim edilib, ermənilər isə əksinə mədəni, humanist millət kimi göstərilib. Nə vaxtsa Azərbaycanda yaşayan, özünü azərbaycanlı kimi təqdim edən bir şəxsin bu cür təfəkkürü başa düşülən deyil". Bu fikirləri siyasi ekspert, felsefe üzrə felsəfə doktoru Bəhrəz Quliyev deyib.

Nankor kinorejissorun
dəfələrlə ermənipərəst möv-
qe sərgilədiyini deyən eks-
pert bildirib ki, sözügedən
filmin maliyyə mənbəyini
araşdırıldıqda onun mənfur

düşmənlərimizlə əlaqələri
olması istisna edilmir. B.Quliyevin sözlərinə görə,
lakin ən pisi vaxtile R.Ibrahimibeyovun Azərbaycan-
da prezidentliyə namizəd kimi təqdim edilmişədir:
"Görəsən, "milli şura" adlı
qurumun başında duranlar
hansi keyfiyyətlərinə görə
bu şəxsi yüksək kürsüyə
qaldırmaq istəyirdilər?
Onun xaricdəki ermənipə-
rəst qüvvələr tərefindən
dəstəklənməsi azmiş kimi,
daxildəki Əli Kerimli, Cəmil
Həsənli kimilər düşmən xis-
letli birisini xalqa "milləti dü-
şünən əsl ziyan" kimi təqdim
etməyə çalışır, onu dəstək-
ləyirdilər. Görəsən, bundan
sonra onlar atdıqları bu ad-
dılmlara nə ad qoyacaqlar?".

Baş verenlerin Əli Kərimli, Cəmil Həsənli və digərlərinin anti-milli, erməni-pərəst olduğunu açıq şəkil-də göstərmış olduğunu deyən siyasi ekspert söyləyib ki, bu xəyanətkar eməl Azərbaycan cəmiyyətində də hiddətlə qarşılanıb.

“Rüstəm İbrahimbəyovun mənəviyyatı da günahsız insanların qanına bulasıb”

“Rüstəm İbrahimbəyovun bu günədək ermənilərin ünvanına səsləndirdiyi sevgidə dolu fikirlər, Rusiya və ABŞ mətbuatına verdiyi müsahibələr-də Azərbaycan torpaqlarının işğalında ermənilərin deyil, hansısa mücərrəd geosiyasi proseslərin günahkar olduğunu dilə gətirməsi təəc-cüblənmək üçün əsas qoymur”.

adamlar Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan qoparmağa çalışan qüvvələrin uzun illərdir ki, yeməldiyi, formalasdırıcı “ictimai diplomatlar”dır və çox təhlükəli bir missiyani həyata keçirirlər. “Daş yuxular”, “Qaf-qaz triosu” kimi “ssenarilərin” məqsədi azərbaycanlıların vəhişi obrazını forma-laşdırmaqdan, erməni se-paratizminə və işğalına haqq qazandırmaqdan ibarətdir. Bildiyiniz kimi, Ermənistan Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonlarımızın işgalini və Dağlıq Qarabağın “müstəqilliyi” ilə bağlı iddialarını ermənilərin azərbaycanlılarla bирgə ya-şayışının mümkün olma-ması ilə əlaqələndirirlər. Bu, onların Azərbaycana qarşı istifadə etdikleri əsas iddiadır. “Xocalıya ədalət” kampaniyası çərçivesində görülən işlər, Xocalı soyqırımı-nın tanıtılması istiqamətində atılan addımlar isə bunun əksini sübuta yeti-rir. Təsdiq edir ki, ermənilər azərbaycanlıları etnik təmizləməyə məruz qoyub-lar soyqırıum törediblər”.
bağın Azərbaycandan qopardılmasına xidmət ediyini sübuta yetirməyə ehtiyac yoxdur. Hər şey onsuз da göz qabağındadır. Nəzərəalsaq ki, Dağlıq Qarabağın və ətraf rayon-ların işgali prosesi erməni-lerin şüurlarına yeridilmiş faşist ideologiyasından - Böyük Ermənistən xülya-sından qaynaqlanır. Bu ideyanın daşıycıları nəinki azərbaycanlıları, bütövlük-də bütün türkləri, müsəl-manları, bölge xalqlarını yer üzündən silmək isteyir-lər, o zaman İbrahimbəyo-vun bu qanlı niyyətin həyata keçirilməsində iştirak edən ASSALA terrorçularından, hərbi cinayətkarlar-dan, soyqırıım teşkilatçıları və icraçılarından fərqi ol-madığını görə bilerik. Əger Qarabağda qarşı soyqırıım həyata keçirilən erməni hərbi cinayətkarlarının əli Azərbaycan xalqının qanı-na bulaşıbsa, onlarla ma-hiyət etibarı ilə eyni mis-siyani həyata keçirən Rüs-təm İbrahimbəyovun mə-nəvivatı, da qünahsız in-

E.Mirzəbəyli qeyd edib ki, dünyaya təqdim etdiyimiz həqiqətlərin qarşılığında onların ortaya qoyacaqları heç bir fakt, sübur yoxdur: "Bu səbəbdən də sapı özümüzdən olan bəltaların həviyyatı da gülansız insanların qanına bulaşıb. Bu qanı təmizləmək və İbrahimbəyov kimilərin alnindəki xəyanət dammasını silmək heç zaman mümkün olmayacaq".

Sədaqət Vəliyeva: Rüstəm İbrahimbəyovun əməlləri onun Azərbaycan xalqına nifrətinin göstəricisidir

2015-ci ildə çəkilmiş “Qafqaz üzlüyü” filmi Rüstəm İbrahimbəyovun tarixi saxtalaşdırmaq, Azərbaycan xalqı haqqında dünya ictimaiyyətində yalnız fikir formalaşdırmaq cəhdidir. Dəfələrlə Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinə qarşı “yaradıcılıq” adı altında hücumlar etmiş Rüstəm İbrahimbəyovun əməlləri Azərbaycan xalqına nifrətinin göstəricisidir. Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Nizami rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Sadəqət Vəliyeva deyib.

olması haqqında bilgisi yoxdurmu? Əlbətə ki, var. Sadece olaraq görünür erməni lobisinin maliyyəsi, hədiyyələri Rüstəm İbrahimbəyov üçün milli-mənəvi dəyərlərdən, tarihi-milli mentalitetimizdən da-ha vacibdir, üstündür", -deyə Milli Məclisin deputatı vurğu-layıb.

"Filmde rejissorun azərbaycanlıları qəddar, erməniləri isə məzлum göstərmək cəhdı çox ince bir məqamdan xəbər verir", - deyən Sədaqət Vəliyeva eləvə edib ki, Rüstəm İbrahimbəyovun bu filmi illərdir ermənilərin dünyada özləri haqqında məzлum obrazı yaratmaq siyasetinə bir dəstəkdir. Özünü azərbaycanlı kimi təqdim edən, eślində isə erməniləmiş Rüstəm İbrahimbəyov bu filmi ilə erməni lobbisine, dünya ermənililiyinə hədiyyə vermiş olub. Əkrəm Naibov kimi Rüstəm İbrahimbəyov da Azərbaycan xalqına, Azərbaycan dövlətinə xəyanət edib. Bu məqamda 2013-cü ildə Rüstəm İbrahimbəyovu prezidentliyə namizəd kimi görən Milli Şuradakılar, xüsusilə də, Cəmil Həsənli, Əli Kərimli kimi anti-milli ünsürlərin de erməni lobbisinin maraqlarına xidmet etdikləri sübut olunur. Bu cür reallıqların ortada olduğu bir zamanda bu anti-milli ünsürlər hansı üzle insanların qarşısına çıxıb millilikdən, vətənpərvərlilikdən dənmiş bilirlər? Düşünürəm ki, Rüstəm İbrahimbəyovun, Əli Kərimlinin, Cəmil Həsənlinin və digər anti-milli ünsürlərin cavabı ən azından Əkrəm Naibovun xəyanətinə verilən cavab qədər olmalıdır.

Azərbaycanlıların təqsiri nədir və ya Rüstəm İbrahimbəyovun ikrahdoğuran filmi haqqında

"Bakinski raboçı" qəzetinin 23 may tərixli nömrəsində tanınmış kinorejissor Ayaz Salayevin "Rüstəm İbrahimbəyov və onun ermənilərin müsibətlərinə görə azərbaycanlıların təqsirkar olması haqqında filmi" sərlövhəli məqaləsi dərc olunub. AZƏRTAC məqaləni təqdim edir.

XXX

Azərbaycan haqqında yazanlar çox vaxt bizim səriştəsizliyimizə və ya qətiyyətsizliyimizə ümidi edirlər. Belələri düşünürler: ya heç nə başa düşməyəcəklər, ya da cavab verməyəcəklər...

"Qafqaz üçlüyü" filminin (2015, rejissorlar - Eldar Şengelaya, Fuad İbrahimbəyov, ssenari müəllifi Rüstəm İbrahimbəyov) yaradılmasından iki il sonra mən bu filmi təsadüfen gördüm, başa düşdüm və cavab verirəm.

Film prologunda uşaqlar qayanın suya tutlanırlar. Onlardan biri - ən qoçağı qorxaq dostunu ürekldəndir. Az sonra məlum olur ki, bu qorxaq azərbaycanlı, qoçaq, həm də filmin baş qəhrəmanı isə Bakı ermənisidir. O böyükəcək, yüksək ixtisaslı, nəcib və güzütök həkim-oftalmoloq olacaq. O, öz həkimlik məharətini Moskvada nümayiş etdirir, onun oğlu, istedadlı aktyor isə Bakıda, ögey atanın ailəsində Azərbaycan soyadı altında yaşamaqdə davam edir. O da Moskvaya köçüb getməyə hazırlaşır, bir tamaşaada iştirak edir, bu tamaşa onun aktyor taleyini həll etməlidir. Nəcib həkimin miras alması üçün hansı səbəbdənse çox vacibdir ki, onun bioloji oğlu tecili surətdə özünün əsl erməni soyadını qaytarın. Ən dəhşətli hadisələr bundan sonra başlanır.

Azərbaycanlı qəddar kənd uşaqları haradansa bu zavallı akt-yorun etnik mənşəyi bərədə öyrənərək onu itələyib quyuya salır və daş basırlar - ekranda erməni ziyalılarının qanicən vəhşi türklərin

əlindən çəkdiyi əbədi əziyyətlərin obrazı canlanır.

Oğlunun itməsindən xəber tutan ata qəhrəmancasına sərhədi keçir və uşaqlıqda dostluq etdiyi aciz oğlanın yanına qonaq gəlir. Düzdür, artıq həmin oğlan böyük kişidir, Azərbaycanda neft ehtiyatlarının tükənməsi barədə uzaq-görənlək etdiyinə görə vəzifədən qovulub. Qəzəblənmiş azərbaycanlılar dərhal həmin nəcib ermənin gizləndiyi evin etrafında toplaşır. Burada televiziya mühəbbi dəvar - aydınır ki, o, erməni talarlarına həvəskar olan bakılların quraqaçı linç məhkəməsini çəkmək üçün gəlib...

...Hər halda yaşlı bədbəxt həkimi döye bilirlər. Sonda bunu sərhəd xidmətinin məmuru aeroportda edir. O, həkimi döyməkdən lezzət alır, aşkar görünür ki, bu, onun çıxdanı arzusu imiş.

Birçə bunu əlavə etmək qalır ki, haqqında danışdığımız filmə erməni kinematograflarının heç bir aidiyyəti yoxdur. Bu "dostluq" filminin rejissoru gürçü kinosunun az qala klassiki sayılan və vaxtile Bakıda 26 Komissar haqqında filmlə yadda qalmış klassik Nikolay Şengelayanın oğlu Eldar Şengelayadır. Bu rejissor Abxaziya mövzusunda heç vaxt buna oxşar film çəkməzdi. Amma onun özüne haqq qazandırması üçün bəhanəsi var - filmin ssenari müəllifi azərbaycanlı, məşhur yazıçı, dramaturq və ssenarist Rüstəm İbrahimbəyovdur.

Yeri gəlmışkən, filmde döyülmüş aktyor məhz İbrahimbəyovun pyesi əsasında hazırlanmış tama-

şada oynamalıdır. Üstəlik, ssenari müəllifi Rüstəm İbrahimbəyov özü qəhrəmanlarından birinin dili ile filmde öz pyesini tərifləyir (yadimdادر, bir dəfə o, Bakıda keçirilən kinofestivalda özü-özünə mükafat təqdim etmişdi).

Yazıcı İbrahimbəyovun mənsub olduğu xalq iyirmi beş ildir ki, işğal altındakı əzəli torpaqlarının qaytarılması arzusu ilə yaşayır. O, öldürilmiş, qanlı əllərini və ayaqlarını uzatmış azərbaycanlı uşaqların fotosəkkillerini görməye bilməzdi. Bu gün yazıcı Rüstəm İbrahimbəyovu sənətkar kimi narahat edən bir problem var - ermənin Bakıda rahat və təhlükəsiz yaşaması. Özü de filmden göründüyü kimi, bu insan azərbaycanlıları o qədər də sevmir.

O, çılgın vəziyyətdə imzaladığı "antierməni məqaləni" lənətləyir. O, Bakıda özünü çox həyəzcasına aparır, çünki onun fikrincə, azərbaycanlılar aqressiv olsalar da qorxaqdırlar. Onlar hətta əllərinə düşmüş gürçünün de üstünə dəstə ilə hücum çəkir, digərləri döyülen qocanın yanından saymazvana ötüb keçirlər (yeri gəlmışkən, film finalında məlum olur ki, həmin gürçü döyülməkdən ölüb).

Filmde hətta bir-birine yaxın insanların münasibətləri də en adı mənəviyyatdan və insaniyyətdən əzaqdır. Gənc aktyor birçə anda onu böyüdüb boy-a-başa çatdırılmış, təbiyə etmiş insanı satmağına görə demək olar ki, vicdan əzabı çəkmir, onun atalığı isə əsla təessüflənmir ki, özünün oğlu hesab etdiyi oğlan birdən-birə tə-

zə atasının tərəfinə keçib. Üstəlik, hətta buna sevinir də: "Axır ki, mənim oğlum müdafiə olunacaq".

Həqiqətən, filmin müəlliflərinin bize Azərbaycan kimi qələmə verdikləri - nazirdən başlamış aeroport-daki həyəsiz qeydiyyatçıya qədər hamının eclaf olduğu, ac qalmağa razı olduğu, amma təki qoca gürçünü dəstə ilə döyüb öldürmək imkanı verilməsini isteyən insanların dünyasında heç kəs müdafiə oluna bilmez.

...Bu filmde yalnız bir insan haqqında yaxşı fikir söylənilir. Moskvada qoca erməni bizim qəhrəmandan soruşur: "Tamaşa necə adlanır?" - "İbrahimbəyovun "İlgək" pyesi". "İbrahimbəyov? Məgər bu azərbaycanlıdır?". Qəhrəmanımız baş barmaqını yuxarı qaldıraraq deyir: "Bax, belə adamdır" (yəni, qəribə də olsa yaxşı adamdır, başqaları kimi deyil).

Bu filmde Moskva müraciətdən məkəndir, orada bütün problemlər həll olunur, hamı xoşbəxtlik tapır. Finalda bu fikir bəsüt müqayisə yolu ilə ifadə olunub: Bakıda söz-lərinə əmel etməyən yaramazlar bədbəxt azərbaycanlılarının ofisi darmadağın edilir (vəhşilər hətta sevimli oyuncuğa da rəhm etməyiblər), Moskvada isə həmin dövrə ağılli tərəpənib gedənələri böyük uğur gözləyir: tamaşaçılar pyesi gurultulu alqışları qıymətləndirirler. Mənəsi aşkarlı - ister Bakıda bağlanmış ofis, isterse də Moskvadakı alqışlar - bütün bular Sovet imperiyasının dağlımasına görə təessüfləndiyini heç vaxt gizlətməyən müəllifin özünün həyatında baş verənlərdir.

Bəs gürçü rejissoru buna sövq edən nə olub?

Azərbaycanlıları yaramazlar və cəlladlar kimi göstərmək arzusu onun tehtəşşurunun hansı güşəsində yaranıb (Gürcüstanın inidiki Prezidenti də Xocalı qurbanlarının xatirəsinə ehtiramını bildirməkdən imtina edib). Aşkarlıdır

ki, rejissor bu başdansovdu, açıq-aydın xaltura tipli işində öz qarşısına heç bir yaradıcı vəzifə qoymayıb, Puşkinin duel tapançası tipli operetta yaradıb. Film Azərbaycan dilini yaxşı bilməyən insanlar tərəfindən səsləndirilib (məsələn, rəsmi memur "növbətçi" əvəzinə "dejurnA" deyir). Eybəcər sifətli bakılı millətçilərin rollerini gürcüler ifa edir, çünkü bu filmde ssenari müəllifinin en yaxın qohumlarından başqa heç bir azərbaycanlı iştirak etmək istəyib.

Filmə personajlardan biri deyir: "Ermənilər bizim bir nömrəli düşmənlərimizdir". Bax, burada müəllif Qarabağ münaqışının başlıca səbəbini nə də görməsini aydın ifade edir. Buna səbəb Azərbaycan torpaqlarının işgal edilməsi deyil, yeri gəlmışkən, filmde bu barədə birçə kəlmə də deyilmir. İbrahimbəyovun fikrincə, buna səbəb azərbaycanlıların ermənilərə izahedilməz nifretidir. Hazırda geniş yayılmış bu nöqtəyi-nəzər Rusiya KİV-ləri tərəfinən seyli ictimai şüura yeridilir. Bu fikri azərbaycanlıdan eșitmək xüsusi "qiymətlidir". Aydın məsələdir ki, bunu təşəkkür almaq, filmde göstərildiyi kimi, pyes müəllifinin alqışlanması üçün edirlər. Bu film Böyük Ağ Çarın qarşısında qulluq göstərmək cəhd (özü də heç də birinci olmayan cəhd), yalnız özünü vəhşi həmvətənləri fonunda humanist və bu humanizmine görə qəhrəman kimi göstərmek istəyidir. Bunlar həmin "vəhşilər"dir ki, müəllif yaxın keçmişdə prezidentliyə namizədliliyini irəli sürərək onlara rəhbərlik etməyə hazırlaşırırdı. Bəs sənətkarlar Sovet imperiyasının tipik məhsuludur. Onlar ümidi bəslədikləri təşəkkürü alır və rəğbəti qazanırlar. Lakin bunlar hemişə ikrədən doğurur. Bəs hələ də Bakıda mövcud olan və bu müəllifin hələ də nominal rəhbərlik etdiyi təşkilatın üzvləri hansı hissələri keçirirlər?

**Ayaz Salayev
kinorejissor**

Akif Aşırılı: "Rüstəm İbrahimbəyov hər zaman erməni mövqeyindən çıxış edib"

"Hər bir yaradıcı insan yazdığı əsərlə öz şəxsiyyətini, düşüncəsini, baxışını millətinə xalqına, tarixinə olan münasibəti ortaya qoyur. Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəllifi olduğu "Qafqaz üçlüyü" filmi də onun kimliyini bir daha üzə çıxarmış olub". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında "Şərq" qəzetinin baş redaktoru Akif Aşırılı deyib. Onun sözlərinə görə, sözügedən filmə R. İbrahimbəyovun azərbaycanlılara olan münasibətini gözənləndir: "Çünki, biz hər zaman onun Azərbaycanın maraqlarına qarşı fəaliyyət göstərdiyinin şahidi olmuşuq.

R. İbrahimbəyov hər zaman torpaqlarımızı işgal edən, soyqırıma məruz qoyan, ümumiyyətlə türk dünyasına qarşı ərazi iddiaları ilə çıxış edən ermənilərin mövqeyindən çıxış edib. O, hər zaman türklərə qarşı içinde kin gəzdiren birisidir ki, bu filmde məhz bu hislərin açıq şəkilde ifadəsidir".

A. Aşırılı hesab edir ki, zaman-zaman belə insanlara də-

tək verən, onu Azərbaycanda vəhid prezidentliyə namizəd görmək istəyən insanlar nə qədər böyük səhəvə yol verdiklərini düşünməlidirlər: "Həmin şəxslər bu xalqın qarşısında günahlarını yuya biləcəklərmi? Nə yaxşı ki Azərbaycan dövləti və onun ağıllı, düşüncəli xalqı var. Azərbaycan xalqı ağı qaradan seçməyi bacarır və bu tip insanlara olan münasibətini zəmnində ortaya qoypub".

Ses Media Qrupu və ADNSU-nun Cumhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı birgə tədbiri keçirilib

Dünən Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində Ses Media Qrupun birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yaranmasının 100 illik yubileyi ilə bağlı tədbir keçirilib. SIA-nın xəbərinə görə, tədbir Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb.

Tədbirdə ilk çıxış edən ADNSU-nun rektoru Mustafa Babanlı

sına baxmayaraq o dövrədə çox böyük çətinliklər var idi. Azərbaycanın nefti ölkəsi olaraq bütün dünyadan diqqətini cəlb etməsi bir sıra problemlərə gətirib çıxardı. Lakin Azərbaycanın ən çətin dövrlərində liderləri ilə bağlı bəxti getirib. Belə ki, ilk Cumhuriyyət Məmməd Əmin Rəsulzadə tərəfindən yaradılıbsa, Azərbaycanın ikinci dəfə müstəqilliyini qorunması Ulu Önder tərəfindən həyata keçirilən siyaset nəticəsində mümkün olub".

Təhsilə diqqəti cəlb edən rektor söyləyib ki, müstəqilliyimizin qorunması üçün təhsil mühüm amillərdən biridir: "Universitet olaraq bu uğurların davamı ilə getməliyik".

Konfransda Cumhuriyyət tarixi haqqında məlumat verən tarixçi-alim Firdovsiye Əhmədova bildirib ki, Cumhuriyyətin yaradılması ilə bağlı məsələ XX əsrin əvvəllərində

qonaqları salamlayaraq bildirib ki, ötən il Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev AXC-nin 100 illik yubileyinin qeyd olunması ilə bağlı sərəncam imzalayıb ki, hazırda ölkədə bu istiqamətdə bir sıra tədbirlər həyata keçirilir.

Bugünkü Azərbaycan Respublikasının AXC-nin varisi olduğunu deyən rektor söyləyib ki, ölkəmiz xristianlığı ilk qəbul və təşviq edən iki ölkə arasında müstəqillik elədə edib: "Onlardan biri Ermənistan, biri Gürcüstandır. O dövrədə Azərbaycan nümayəndə heyəti Paris sülh konfransına viza ala bilmir, aylarla Türkiyədə qalırlılar. Belə şəraitdə dövlət qurmaq çox çətin idi. Amma o dövrün ziyanları bunu bacardı və bizi bu gün fəxrlə qeyd edirik ki, Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti şərqdə ilk demokratik respublikadır".

Cumhuriyyət dövründə Azərbaycanda vəkillər kollegiyasının fəaliyyət göstərdiyini bildirən M.Babanlı söyləyib ki, bunu həmin dövrədə yalnız güclü dövlətlər yarada bilərdilər: "AXC-nin yaradılma-

ziyanlarının fikrində yer almışdı: "1905-ci ildə bu fikir əsasında müzakirələr aparılıb. 1917-ci ildə çap edilən məqalədə Cumhuriyyətin xalqın maraqlarının müdafiə istiqamətində vasitə olduğu açıqlanmışdı. O dövrədə xalqın maarifləndirilməsində əsas vasitə teatr olduğundan, əsas məqsədlərdən biri müstəqil mətbuatın yaradılması olub. 1906-ci ildə Əli bəy Hüseynzadə "Azərbaycan" qəzetiinin nəşrine icazə istəsə də, ona icazə verilməyib və bu qəzet "Həyat" adı ilə fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Cumhuriyyətə bağlı qeyri-leqal fəaliyyət müxtəlif yazılar vasitəsilə həyata keçirilən maarifləndirmə ilə başlamışdı. 1917-ci ilin yazından 1918-ci ilin mayına qədər bu istiqamətdə işlər həyata keçirilirdi. Lakin leqal imkan 1918-ci ildə yarandı və bununla da AXC yaradıldı".

Çıxışı zamanı AXC dövründə neft amilinə diqqəti yönəldən tarixçi söyləyib ki, I dünya müharibəsində Bakı nefti daim diqqətdə olub: "O dövrədə regionda aktiv olan ölkələr Böyük Britaniya, Al-

maniya, Gürcüstan, Rusiya idi. AXC Tiflisdə elan edildi. Bu şərəfli tarixa nəzər salıqda o dövrədə bir nömrəli problem Bakının azad olunması idi. Bakı məsələsini diplomat yolu ilə əldə etmək mümkün deyildi. Nəhayət sentyabrın 15-də Bakı azad edildi. Amma o dövrün uğurları bununla bitmedi, Şərqiye ilk parlament, ordu yaradıldı, təhsil, mətbuatla əlaqədar mühüm işlər görüldü. Amma bununla yanaşı ən böyük nəqliyyət Azərbaycanın müstəqiliyinin beynəlxalq aləmdə de facto tanınması idi ki, 1920-ci ildə buna da nail olundu".

F. Əhmədova qeyd edib ki, AXC-nin süqutu təbii son deyildi, Rusiya ordusunun işğal faktı idi: "O dövrədə Azərbaycana yardım edə bilecək Gürcüstan idı ki, onlar sovet bolşeviklərinə qarşı döyüşə bilməyəcəklərini açıqladılar. Daha sonra Türkiye kömək edə bilerdi ki, həmin dövrədə Osmanlı İmpriyasiyinin süqutu buna imkan vermedi. Amma bütün burlara baxmayaq, AXC-nin fəaliyyəti az müddətli olsa da, çox böyük şərəfli yol keçib. Bu, təkcə Azərbaycanın bay-

ramı deyil, bütünlükde müsəlman ölkələrinin bayramıdır. Bu neməti bize bəxş edənlərə minnətdar olmalıdır".

Milli Məclisin deputati Aydin Mirzəzadə söyləyib ki, bu bayram hər birimiz üçün çox qiymətlidir: "ADNSU-da belə bir tədbirin keçirilməsi çox önemlidir. Çünkü ölkəmizin gələcək iqtisadiyyatının inkişafı sizlərdən asılıdır".

Deputat bildirib ki, Azərbaycanın xalqının yenidən müstəqillik qazanması, onun tarixən müstəqil təfəkkürə malik olması ilə bağlıdır: "Çünki müstəlliik bizim təfəkkürümüzde var idi. Azərbaycan xalqı tarixin səhnəsinə neft milyonerləri çıxardı. 1918-ci ildə sıfırdan bir dövlət yaradıldı. 23 ay sürməsinə baxmayaraq AXC tariximizdə şərəfli yolu ilə seçilir. AXC dövründə çoxlu sayıda ilklərə imza atılıb. 23 ay dünyaya göstərdik ki, Azərbaycan xalqı müstəqil dövlət yarada bilir. Müstəqillimizi əlimizdən aldıqdan sonra onu yaradınların həyatları əllərindən alındı. Çünkü bu naqışçı xanalar qorxurdular ki həmin şəxsler yenidən bunu bərpa edə bilərlər".

A.Mirzəzadə söyləyib ki, Azərbaycana məhdud muxtarıyyət verilməsinə baxmayaq, ölkəni azərbaycanlıları idarə etməyə üstünlük verilirdi: "1932-ci ildə ölkə ke rəhbərliyindən cəmi 9 faizi azərbaycanlı idı. Bu faciə idi. Amma AXC fəlsəfəsi daim ürəklərde yaşadı. 1988-ci ildə Ermənistan növbəti dəfə Azərbaycana qarşı işgalçılıq siyasetini həyata keçirdi. Yalnız Ulu Önder Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdışından sonra torpağımıza sahib çıxa bildik. Ondan sonra baş verənləri isə hər kəs bilir. Müstəqil olmaq asan, lakin onu saxlamaq çətindir. İndiki gənclər Azərbaycana sahib çıxmala, sərvətlərimizi qorunmalıdır".

Konfransın davamında çıxış edən Səs Media Qrupun rehbəri Behruz Quliyev Dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən imzalanan sərəncamından irəli gələrək həm ölkəmizdə, həm də ölkə xaricində

Cumhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı geniş tədbirlər keçirildiyini bildirib. ADNSU-da keçirilən tədbirin Səs Media Qrupunun birgə təşkilatçılığı əsasından baş tutduğunu dilə gətirən B.Quliyev söyləyib ki, bu tədbirlərin kökündə tələbə-mədə münasibətləri də öz əksini tapır: "Hər bir dövrə şəxsiyyətə ehtiyac olur. AXC-nin yaradılmasında ziyanların rolu çox böyük olub. AXC tariximizə qızıl hərflərə yazılib. Cumhuriyyət Azərbaycan mətbuatında fəaliyyət göstərən ziyanların gücü ilə quruldu. 23 ay müddətində inqilabi dəyişikliklər əldə olundu. Qısa müddətde dövlət attributları formalaşdırıldı, ordu, parlament və digər ilkələrə imza atıldı. AXC-nin yaranmasından keçən 100 illin 50 ili Ulu Önder Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır".

9-ci illərin əvvəllərində Azərbaycanın yox olma təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığını xatırladan B.Quliyev qeyd edib ki, həmin dövrədə Ulu Önder Heydər Əliyevin həkimiyətə qayıdışı bunun qarşısını aldı: "Bu gün biz Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunması istiqamətdə görülən mühüm işlərə görə, Prezident İlham Əliyevə təşəkkür etməliyik. Mən əminəm ki, bugünkü gənclik daim bu siyaseti dəstəkləyəcək və müstəqilliyimin yanından olacaq".

Tədbirin sonunda çıxış edən "İki Sahil" qəzetiñin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə vurgulayıb ki, AXC-nin yaranması tarixi nəqliyətdir: "Cumhuriyyət dövründə milli attributlarımız formalaşdı, təhsiləbağlı bir sıra mühüm işlər görüldü. 23 aylıq Cumhuriyyət 1991-ci ildə yenidən müstəqilliyini bərpə etməkle çətin dövrünü yaşadı. Yalnız Ulu öndərin qətiyyəti neticəsində müstəqilliyimizin bərpasına nail olundu. Biz de vətəndaş olaraq öz mövqeyimizi göstərməli, Azərbaycan dövlətinin yanında olub. Ölkə başçısı tərəfindən həyata keçirilən işləri dəstəkləməliyik". Tədbir müzakirələrə davam edib.

Rüstəm İbrahimbəyov - gerçək xəyanətin "siması"

Yaxud onu “president” kimi sıriyanların səsləri niyə çıxmadi?

Bizlər zaman-zaman adlarını “ziyali”, “siyasətçi” və s. adlandırınların xəyanətlərini, təəssüf ki, bu gün də müşahidə etməkdəyik. Həlla Əkrəm Naibovun (Əylisli-red.) “Daş yuxuları”nın səsi-sorağı yenice çəkilirdi ki, bu dəfə “qoca professor” ləqəbli qondarma siyasetçi Rüstəm İbrahimbəyovun 2015-ci ildə çəkdiyi “Qafqaz üçlüyü” filmi Azərbaycan xalqının kəskin qınağı və hiddətinə səbəb oldu. Sadəcə, təsəvvürə gətirmək çətindir ki, özünü bu xalqın üzvü hesab edəsən və xalqına, millətinə və dövlətinə bu qədər qənim kəsiləsən. Hətta elə düşməncilik edəsən ki, azərbaycanlıya, bütövlükdə iş, türk dünəyinə qarşı çıxan erməni ictimai-siyasi dairələri sənə “bravo” desin (!!!??-red.).

Rüstəm İbrahimbəyov nifrat etdiyi Bakıda - dələduzluq yolu ilə mənim-sədiyi qanunsuz torpaqlarını itirəndən və “siyaset aləminə” qatılandan dərhal sonra onda ermənilərə olan hədsiz sevgisi üzə çıxmaja başladı

Cünki bu bədnam “yaradıcılıq əsərində” Azərbaycan xalqı qəddar, riyakar, yalançı, mədəniyyətsiz, milli kökləri olmayan şəkilidə, tarix boyu vətənləri olmayan, yalnız 1918-ci ildə “Ermənistən” adlı saxta dövlət quran və köçəri həyatı süren ermənilər işe kübar, məzəlum, “vəhşi türkün qurbanı” olaraq təqdim edilibler.

Vaxtilə İbrahimbəyovun tutduğu “karyera”, sonradan onun ermənilərə olan məhəbbəti ile nəticəsini tapdı və o, bilavasitə özlərinin müxalifətin “lideri” kimi təqdim edilən AXCP sədri Əli Kərimlinin, “Milli Şura”nın sədri Cəmil Həsənlinin tayına çevrildi. Hələ o zamanlardan, yeni R.İbrahimbəyov bu gün nifret etdiyi Bakıda - dələduzluq yolu ilə mənimsədiyi qanunsuz torpaqlarını itirəndən və “siyaset aləminə” qatılardan dərhal sonra onda ermənilərə olan hədsiz sevgisi üzə çıxmaya başladı. Daha dəqiq desək, kinorejissor kimi fealiyyətinin “pərdəxərəsi oyunları” üzə çıxdıqca, onun ermənilərə sevgisi de özünü gizlədə bilmədi. Lakin...

Mitinglərində boğazdan yuxarı “ulu xalqım”, “sevgili millət” deyə xıtab edən siyasi manqurtlar nədənsə, “Qafqaz üçlüyü” məsələsində susqun dayanıblar

Lakin “Milli Şura” adlı qondarma bir quruma sədrlik edib, prezidentliyə namizəd kimi xalqa təqdim edilən İbrahimbəyov bu gün erməni məhəbbəti ilə sübut edir ki, o və onu müdafiə edənlər azərbaycanlılara erməni

daşnakları qədər, hətta daha artıq nifret edirlər. Halbuki mitinqlərində boğazdan yuxarı “ulu xalqım”, “sevgili millət” deyə xıtab edən siyasi manqurtlar nədənsə, “Qafqaz üçlüyü” məsələsində susqun dayanıblar. Uzağı “xalaxətrin qalmasın” stilində bir-iki kəlma ağızucu ifadə işlədərlər, ya da ümumiyyətlə, işlətməzərlər. Hansı ki, başqa vaxtlar danişanda ağızlarına “çullu dovşan” belə yerləşər. Əcəba, bəs niyə indi susurlar? Məsələ ondadır ki, danişsalar, erməni qohumları pullarını kəsər, bu qədər bəsit..!

Beləliklə, əminliklə deyə bilərik ki, bu xəyanətə aparan yolda Rüstəm İbrahimbəyov tək deyil. Bir qrup züy tutanları da var ki, onlar bizim dildə danişsalar da, düşüncələri nə xəlqidir, nə də milli.

Məhz “Daş yuxular” adlı bədnam cızma-qaraya qarşı xalq hiddəti artarkən, Rüstəm İbrahimbəyov Rusyanın “Rosbalt” informasiya agentliyinə müsahibə verərək, Əkrəm Naibovun ermənipərəst mövqeyini müdafiə etmişdi!

Yeri gəlmışkən, bu, həmin R.İbrahimbəyovdur ki, Əkrəm Naibovla xarici dairələr hesabına yaradılmış anti-Azərbaycan xarakterli “Ziyalılar Forumu” adlanan qurumun həmtəsisçiləri qismində çıxış edib. Məhz “Daş yuxular” adlı bədnam cızma-qaraya qarşı xalq hiddəti artarkən, R.İbrahimbəyov Rusyanın “Rosbalt” informasiya agentliyinə müsahibə verərək, Ə.Naibovun ermənipərəst mövqeyini müdafiə etmişdi!

Bu gün bir çoxları sosial şəbəkə vasitəsi ilə R.İbrahimbəyovu haqlı şəkildə ittiham etməklə yanaşı, sual verirlər - maraqlıdır, Rüstəm İbrahimbəyovu vadar edən nədir ki, er-

mənilərin müdafiəsinə qalxıb təcavüzkar Ermenistanla əraziləri 20 faiz işğala məruz qalan, bir milyondan artıq qaçqın və məcburi köçküնü olan Azərbaycanı eyniləşdirir? Bu, nəinki rezilliyin, satqınlığın göstəricisidir, əslində, milli dövlətçiliye arxadan zərbə və xalqa xəyanət deməkdir!

Həm erməni məhəbbəti, həm də erməni puluna hədsiz sevgi!

Söz yox ki, R.İbrahimbəyovun Azərbaycan dövlətinin və xalqının üzləşdiyi faciələr silsiləsindən xəbəri var, sadəcə, özünü erməni bici bici kimi bilməzliyə qoyub. Ancaq bu gün ona və vaxtilə onu Azərbaycan xalqına “president” kimi sırimaşa cəhd edənlərə bir daha xatırlatmağın tam yeridir. Misal üçün, xatırlatmaq lazımdır ki, ermənilər Xocalını, Qaradağını, Bağanis-Ayrımı, Kerkicahani, Ağdabani yerlə yeksan ediblər, tarihi torpaqlarımız olan Qərbi Azərbaycanda olmazın soyqırımları həyata keçiriblər. Məgər “bu gün onlar da, yəni ermənilər də azərbaycanlılar kimi baş verənlərin qurbanıdır” deyəndə, xəyalına tarixlər boyu dehşətli işgəncələrə məruz qalan xalqımız da gəlmirmi?! Ümumiyyətlə, sizin kimi siyasi manqurtlarda vicdan deyilən məfhüm mövuccudurmu????!!! Rüstəm İbrahimbəyovun milli hissələri o qədər ölüb ki, hətta Azərbaycan xalqının tarixi torpaqlarına da şübhə ilə yanaşı. Bilmək olmur ki, Rüstəm İbrahimbəyovda əminlik haradan yaranıb ki, ermənilər Azərbaycan xalqının, daha geniş mənada, türk dünyasının düşməni deyil????!!!

Hər halda, fakt ortadadır, özü də elə bir fakt ki, bu fakṭin arxasında siyasi ibnalıkdən doğan ifrat erməni məhəbbəti dayanıb. Həm erməni məhəbbəti, həm də erməni puluna hədsiz sevgi!

Rövşən NURƏDDİN OĞLU

“Müxaliflər pul qarşılığında özlərini satışa çıxarıblar”

rülməsində yaranan problemlərdir.

T.Novruzovun sözlerine görə, dağidici müxalifət partiyaları 1990-ci illərdən necə yaranıbdırsa, indinin özündə də həmin vəziyyətdə qalmadıqdadır: “Birmənəli” şəkildə həmin partiyalar öz tərəfdarlarını itirə-itirə getməkdərlər. Adıçəkilən partiyalar sədrlərindən və ətrafında 2-3 nəfərdən ibarət olaraq qalıbdır. Bütün bunlar da onların zəif şəkildə inkişaf etmələrindən xəber verir. Ümumiyyətə, müxalifət partiyalarının zəif olmalarının əsas səbəbi sözügedən partiyalara rəhbərlik edən liderlərin səhv siyaset aparmaları ilə bağlıdır. Bir sözə, adıçəkilən partiya sədrləri öz səhvleri, öz içərilərində, partiyalarında və fealiyyətlərində axtarmalıdırlar”.

GÜLYANƏ

Milli Məclisin müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin iclası keçirilib

Mayın 23-də Milli Məclisin müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin iclası keçirilib. AZERTAC xəber verir ki, iclasda altı məsələye baxılıb. Gündəlik baredə məlumat verən Milli Məclis sədrinin birinci müavini, komitənin sədri Ziyafət Əsgərov qeyd edib ki, 2016-ci ildə ölkəmizdə keçirilmiş referendum nəticəsində Konstitusiyaya edilən dəyişikliklər bəzi qanunvericilik aktlarının uyğunlaşdırılması zərurətini meydana gətirib.

İclasda Milli Məclis Aparatının inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin əməkdaşı Eldar Əsgərov “Dövlət sırrı haqqında” və “Sərhəd qoşunları haqqında” qanunlarda aparılan dəyişikliklər baredə deputatlara ətraflı məlumat verib. Bildirib ki, əsas məqsəd qanunvericilikdə mövcud olan uyğunluqların aradan qaldırılmasıdır.

Sonra komitə sədri Ziyafət Əsgərov növbəti qanun layihələrini şərh edib. Diqqətə çatdırıb ki, 2017-ci ildə Azərbaycan Prezidentinin Fərmanına əsasən, sərhəd qoşunlarında struktur dəyişikliyi aparıldığı

na görə həmin müddəanın “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Qanunda da öz əksini tapması vacibdir. “Mülki müdafiə haqqında” qanunda dövlət qulluqçularının statusu ilə bağlı konkretləşmə aparılır. “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birləşmələr və fondlar) haqqında” və “Siyasi partiyalar haqqında” qanunlara təklif olunan dəyişikliklər isə redakte karakterlidir. Komitə üzvləri təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar. Gündəlikdəki bütün qanun layihələri Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə tövsiyə olunub.

İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) fəvqəladə sammiti keçirilib. Tədbirin təşəbbüskarı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan olub. Toplantıya İordaniya Kralı, Qətər Əmiri və İran Prezidenti də qatılıb. İştirakçılar Amerika səfirliyinin Qüdsə köçürülməsi nəticəsində regionda yaranmış geosiyasi vəziyyəti müzakirə ediblər. İƏT yekunda bir sıra qərarlar qəbul edib. Onların sırasında İsrail və ABŞ-a qarşı birgə fəaliyyət haqqında müddəalar da var. O cümlədən bu iki ölkəyə Qüds məsələsində dəstək verən dövlətlərə qarşı da sanksiyaların tətbiq edilməsi imkanlarından bəhs edilib. Bununla ekspertlər İslam aləmində müəyyən bir siyasi təşkilatlanmanın olduğu barədə fikir bildirirlər. Onlar hesab edirlər ki, İslam ölkələri birlidə ciddi addımlar atmalıdır ki, qarşıya çıxan maneələri dəf etsinlər. Bu aspektdə ABŞ siyasetinə təsir edən üç zümrənin mövcudluğu ilə əlaqədar mətbuatda dərc edilən yazılar da diqqəti çəkir. Onların üzərində geniş dayanmağa ehtiyac görülür.

Fəvqəladə toplantı: müsəlman ölkələrini Qüds birləşdirir

ABŞ-in səfirlərini Tel-Əvvivdən Qüdsə köçürmesi İslam aləmində böyük siyasi eks-reaksiya doğurdu. Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) növbədən-kənar toplantılarını təşkil etdi. Tədbir İstanbulda keçirildi. Təbii ki, onun əsas müzakirə mövzusu Qüds məsəlesi idi. İƏT Vaşinqtonun məlum addımlını kəskin qına-yaraq diplomatik nümayəndəliyin Qüdsə köçürülməsinin beynəlxalq hüquq normalarına zidd olduğunu vurğuladı. Bununla, əslində, Amerika Yaxın Şərqi yeni müharibəyə rəvac vermiş oldu. Bunun ilk əlaməti Qəzzədə 60-dan çox fələstinlinin qətlə yetirilməsidir. Proses bütövlükde bö-

Qüds məsələsi: İƏT toplantısı və pərdə arxasındaki üç zümrə

yük təhlükələr meydana çıxarıbiler.

İƏT həmin səbəblərdən yalnız sözdə qinama ile kifayətlənməyib. Toplantıda çıxış edənlər konkret addımlardan da bəhs ediblər. ABŞ, İsrail və onlara dəstək verən ölkələrə qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi də təklif olunub. Prezident R.T. Ərdoğan tədbirdəki çıxışı zamanı deyib: "Qinamaq, hirslenmək, bağırmaq bu günde qədər işşalı dayandırmadığı kimi, bundan sonra da dayandırmayacaq. Müsəlmanlar öz haqlarını alana qədər heç kim bize haqqımızı qızıl teştdə verməyəcək" (bax: "Kudüs, bir terör devletinin insafına bırakılmayacak kadar mukaddes ve mübarek bir beldedir" / www.tccb.gov.tr, 18 may 2018).

R.T. Ərdoğan sözlərinə davam edərək Amerikanın Qüds qərarının İslam dünyasına yönəlik yeni əməliyyatların müjdəcisi olduğunu ifadə edib. Və əgər bununla bağlı lazımı addımlar atılmışa, daha ağır hadisələr qaçılmazdır (bax: əvvəlki mənbəyə). Toplantıda iştirak edən digər dövlət başçıları bu mövqə ilə razılaşıblar ki, bu da qəbul edilən yekun bəyan-namədə öz ifadəsini tapıb. Orada yer alan müddəalara görə, İƏT ABŞ, İsrail və onlara dəstək verən dövlətlərə qarşı iqtisadi, siyasi

diplomatik tədbirlər görə bilərlər. Çok güman ki, əsas yeri iqtisadi-ticari sanksiyalar tutur. Alinan qərarın ne dərəcədə həyata keçiriləcəyini zaman göstərəcək. Lakin ekspertlər İƏT-in son toplantılarında əldə edilən razılıqların geosiyasi əhəmiyyətini artıq vurğulayırlar.

Doğrudan da, ilk dəfədir ki, İslam ölkələri təşkilat halında ABŞ-a qarşı hansısa addım atmağa qərar verirlər. Məsələ heç də bunun Amerikaya necə təsir edəcəyi ilə bağlı deyil. Burada iki əhəmiyyətli məqam var. Birincisi, İƏT məsələni BMT-də qaldırmış qərarına gəlib. Burada ABŞ-in addımlarına müəyyən qiymət verilsə, vəziyyət ciddiləşər. Bu bağlığında maraqlıdır ki, R.T. Ərdoğan Rusiya və Almaniya rəhbərliyi ilə də məsələni müzakirə etdiyini söyləyib. Angela Merkel və Vladimir Putin İƏT-i faktiki olaraq dəstəkləyiblər. Yəni, əgər BMT-də məsələ müzakirə edilsə, Rusiya dəstək verəcək. Gözəlmək olar ki, digər böyük dövlətlər də Vaşinqtonun əməllərini qinayacaqlar.

KİV-də yayılan informasiyalara görə, Avropanın üç dövləti - Almaniya, Fransa, Büyük Britaniya, həmçinin Rusiya və Çin İranla nüvə sazişinin Amerikanın iştirakı olmadan yeni variantı üzərində

işləmək niyyətindədirler. Onlar bununla bağlı Vyanada görüşməyi nəzərdə tutublar. Bu informasiya öz təsdiqini tapsa, Vaşinqton müəyyən mənada dünya siyasetində təkənmiş olacaq. Məsələnin bu tərəfini daha əhəmiyyətli edən başqa bir faktor da var.

Gizli dəstək: ABŞ hakimiyətinə təsir edən qruplar

İkinci, Türkiye mətbuatı Amerika hakimiyetində baş verən dəyişikliklərə Qüds hadisəsi arasında pərdəarxası əlaqələrin olması barədə yazılır dərc edir (bax: məs., Serdar Turgut. Kudüsün arka planı / "Habertürk", 16 may 2018). Vaşinqtonun fəaliyyətində üç pərdəarxasi məqamın olduğu haqqında yazılır. Onlardan birincisi - xristian sionistlər, ikincisi - yevangelistlər, üçüncüsi isə - neokonlardır (neokonservatorlar). Bu üç zümrə indi Amerikanın xarici siyasetinin məzmununa ciddi təsir edirlər.

Onların başlıca məqsədləri güc hesabına amerikan dəyerlərini dünyaya qəbul etdirməkdən ibarətdir. Bu bağlılıqla İsrailin müdafiə olunması əsas yerlərdən birini tutur. Bütün şərtlər daxilində İsrail dəstək verilməlidir. Xristian sionistlərin başlıca siyasi məqsədinin bundan ibarət olduğu çox-

dan məlumdur. Bu prosesdə neo-konservatorların yaratdığı "Foundation for Defense of Democracies" (FDD) vəqfi böyük rol oynayır. Onlar ABŞ hakimiyətində öz adamlarını sistemi və ardıcıl olaraq yerləşdirməkdədirler. Donald Trampin prezident olmasında həmin zümrənin rolu olduğu vurğulanır. Hazırda D.Tramp administrasiyasında baş verən kadı dəyişikliklərində əsas rolu da məhz onların oynadığı bildirilir (bax: əvvəlki mənbəyə). Təsadüfi deyil ki, administrasiyaya yeni kadrların gelməsi ilk bayram edən FDD olub.

Yevangelistlərə gəldikdə isə, onların ABŞ-da böyük dayaqlarının olmasına bəhs edilir. 2008-ci ildə İsrailin yaradılmasının 60 illiyi ilə bağlı Amerika yevangelistlərinin ciddi dəstək verdiyi haqqında KİV-də məqalələr dərc olunub (bax: məs., Evangelisti nepokolebimi v podderke Izraile / "Qolos Ameriki", 8 may 2008). ABŞ-in San-Antonio şəhərinin "Məhək daşı" kilsəsinin keşfi Con Haqı yevangelistdir. O, İsrail-pərest siyasetin tərəfdarıdır. C.Haqı deyib ki, 50 milyonluq amerikan yevangelistləri 5 milyonluq Amerika yəhudiləri ilə əl-bir olsa, "bu, ilahi müttəfiqlik olacaq" (bax: əvvəlki mənbəyə).

Hələ 2006-ci ildə İsrail "Hizbulah'a hücum edərkən, C.Haqı

Vaşinqtonda 3 min yevangelisti yiğib, İsrailə dəstək nümayiş etdirmişdi ki, bu da Tel-Əvvivə şans vermişdi. Bütün bunlara görə də, D.Trampın Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımı baredə sənəd imzalaması və Amerika səfirliyinin Qüdsə köçürülməsinin bir təsadüf olmadığı, əksinə, Vaşinqtonda ciddi siyasi dəyişikliklərin baş verdiyini göstərir. O cümlədən mütexəssisler Suriyada amerikalıların kürdləri dəstəkləməsini, bütövlükde antitürkiyə ovqatının mövcudluğunu yuxarıda vurgulanın məqamlarla əlaqələndirirler.

Əger belə bir vəziyyət meydana gelibse, onda ABŞ-in Yaxın

24 may 2018-ci il

Müqəddəs Ramazan ayı ilə bağlı hədislər

Ramazan ayı Allahın ayıdır. Bu ayda sahabalar ikiqat artar, günahlar silinir. Ramazan - bərəkət, tövbə, bağışlanmaq, cəhənnəmdən xilas olmaq ve behiş qazanmaq ayıdır. Bu ayda hər cür günahdan çəkinin, Quran oxumağı çoxaldın, Allahdan öz ehtiyaclarınızı isteyin, Rəbbinizi tez-tez xatırlayın. Ramazan ayında oruc tutmadığınız günlərdəki vəziyyətdə olmayı (yəni daha yüksək mənəvi səviyyədə olmağa çalışın).

Həzreti Muhəmməd Peyğəmbər (s) Cabir ibn Abdullah adlı sehabəye belə buyurub: "Ey Cabir! Hər kim Ramazan ayında gündündər oruc tutsa, gecələrin bir hissəsini oyaq qalib ibadət etse, cinsiyət üzvünü və diliyi günahdan, gözünü harama baxmaqdan çəkindirdə, camaata pislik etməsə, yenidən doğulmuş körpə kimi günahlardan təmizlənər". Cabir dedi: "Sənə fəda olum, bu, nə yaxşı hadisdir!" Peyğəmbər ona belə cavab verdi: "Amma bu savaba yetməyin şərtləri de nece çətinidir!"

Bir gün Muhəmməd Peyğəmbər (s) görür ki, həyat yoldaşlarından biri oruc tutduğun halda, öz xidmətçisini

söyüdü. Peyğəmbər xanımına tapşırı ki, yemək yesin. Qadın təəccübə soruşdu: "Orucluq zamanı nə yemek?" Peyğəmbər buyurdu: "Bəs sən necə oruc tutmusun ki, xidmətçini söyürsən? Oruc təkcə yeyib-icməkdən çəkinmək deyil".

Bir gün Peyğəmbərimiz Ramazan ayının üstünlüklerindən danışarkən, Həzrət Əli əleyhis salam ayaqá qalxıb soruşur: "Bəs, bu ayda yerinə yetirilməsi ən çox sahabə olan eməl hansıdır?" Peyğəmbər cavab verir: "Allahın qadağan etdiyi işlərden çəkinmək".

Hədis: Allahın Peyğəmbəri (s): "Ramazan günahları yandırılmasına görə Ramazan adlandırılmışdır".

Allahın Peyğəmbəri (s): "Ramazan ayının ilk gecesi səmanın qapıları açılar və son gecəsinədək bağlanmaz".

Allahın Peyğəmbəri (s): "Əger bəndə Ramazan ayının qiymətini bilərsə, ilin başdan-başa Ramazan olmasına istər".

Allahın Peyğəmbəri (s): "Ramazan ayının hilalini görünəndə, Cəhənnəmin qapıları bağlanar, Cənnetin qapıları açılar və şeytanlar zəncirlənərlər". İmam Əli (ə): "Bir gün Allahın Rəsulu (s)

bize kütbe söyleyen zaman buyurdu: "Ey insanlar! Həqiqətən, bərəkət, rəhmət və bağışlanmaq ayı sizə doğru gelməkdədir. Bu ay Allahın yanında ən üstün ay günləri ən yaxşı günler, saatları isə ən yaxşı saatlardır. Bu ayda siz, Allahın qonaqlığına davet olunmusunuz və Allahın keramətindən bəhrəlenənlerin cərgəsində dayanmışınız. Bu ayda sizin nəfəsləriniz Allaha təsbih, yuxunuza ibadətdir, əməlləriniz qəbul, dualarınız müstəcəbdır..."

Mən qalxıb ərz etdim: "Bu ayda ən yaxşı eməl nədir?" Allahın Peyğəmbəri (s) buyurdu: "Ey Əbəl-Həsən! Bu ayda ən yaxşı eməl, özünü haram etdiklərdən çəkindirməkdir".

**İmsak: 03:44
İftar: 20:10**

Ramazan ayının 8-ci gününün duası: İlahi, bu gün yetimləre qarşı mehriban olmayı, ehtiyacı olanlara yemək verməyi, camaatla ucadan salamlaşmayı və kərəmətli şəxslərlə dostluğunu mənə nəsib et. Fəzl və bəxşinə and verirəm, ey arzu edənlərin pənahı!

**(Ardı var)
Hazırladı: Sədaqət**

İtalya Senatının sədri: "Azərbaycan İtalya üçün önemli tərəfdəşdir"

İtalya Senatının sədri Maria Elisabetta Kasellati Azərbaycanın İtaliyadakı səfiri Məmməd Əhmədzadə ilə görüşüb. Senatın sədrinə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin qeyd olunması ərefəsində qəbul edildiyinə görə təşəkkürünü bildirən Məmməd Əhmədzadə bu Cümhuriyyətin müsəlman Şərqinə getirdiyi yeniliklər və Azərbaycan tarixindəki rolü barədə məlumat verib. Diplomat Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra keçdiyi inkişaf yolundan, ölkəmizin əldə etdiyi nailiyyətlərdən, Azərbaycan-İtalya strateji tərəfdəşligindən, iki ölkə arasında mövcud olan yüksək səviyyəli siyasi dialoqdan, parlamentlərarası əlaqələrdən, önemli iqtisadi əməkdaşlıqdan, Cənub Qaz Dehlizli, habelə Heydər Əliyev Fonduñun iki ölkə arasında mədəniyyət sahəsində münasibətlərin inkişafına verdiyi töhfələrdən danışır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətə təbriklərini çatdırıran İtalya Senatının sədri Maria Elisabetta Kasellati Azərbaycanın zəngin tarixi-mədəni ərsine dərin rəğbet bəslədiyini deyib, ölkəmizin müstəqillik və inkişaf yolunda əldə etdiyi nailiyyətləri, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfələri, Şərqi və Qərb arasında strateji köprü rolini yüksək qiymətləndirib.

Azərbaycanı İtalya üçün önemli tərəfdəş adlandıran Senatın sədri iki ölkə arasında əməkdaşlığın yüksək səviyyəsində məmənunluğunu ifade edib, əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün qarşılıqlı mübadilələrin davam etdirilməsini və birgə tədbirlərin təşkilinən önemli olduğunu bildirib. Görüşdə, habelə regional təhlükəsizlik mövzuları, ölkəmizin multikulturalizm ənənələri və Azərbaycan-İtalya əməkdaşlığının perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Gəncədə Ulu Öndərin 95 illik yubileyinə həsr edilmiş silsilə tədbirlər davam edir

Yeni Azərbaycan Partiyası Gəncə şəhər təşkilatı gənclər birliyinin təşkilatçılığı ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illik yubileyinə həsr edilmiş silsilə tədbirlər davam edir.

Şəhər icra hakimiyyəti, şəhər Gənclər və idman Baş İdarəsinin dəstəyi ilə, hər il ənənəvi olaraq, keçirilən tədbirlər cərvəvəsində gənclər "Heydər Əliyev Irsini öyrənirik" adlı bəlik yarışında, şahmat və stolüstü tennis turnirlərində bəlik və bacarıqlarını sınayıblar. Bu dəfə isə futzal üzrə yarışlara start verilib.

Yarışda Gəncə Olimpiya

İdman Kompleksində təşkil olunan birincilikdə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələrindən ibarət komandalar iştirak edib.

Yarışın açılış mərasimi Dövlət Himninin səsləndiriləməsi ilə başlayıb. Tədbir iştirakçıları Ulu Önder Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad ediblər. YAP Gəncə şəhər təşkilatı ideologiya şöbəsinin müdürü Hüseyn Budagov, təşkilat şöbəsinin müdürü İsmayılov, Gəncə şəhər Gənclər və idman Baş İdarəsinin reisi Müşfiq Cəfərov və yarışın baş hakimi Rasim Həsənov çıxış edərək, iştirakçılara uğurlar arzulayıblar. Onlar Ümummilli

Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqilliyinin və dövlətçiliyinin qorunması, gücləndirilməsi sahəsində misilsiz xidmətlərindən danışıblar.

Sonra futzal üzrə birinciyyət start verilib. Gərgin mübarizə şəraitində keçən yarışda I yere Gəncə Dövlət Universitetinin komandası, II yere isə Gəncə Dövlət Regional Kolleci sahib olub.

Qeyd edək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illiyi münasibəti ilə keçirilən yarışlar "Kapital Bank"ın və "ABC Telekom" şirkətinin tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilir.

ZÜMRÜD

Ağcabədi gəncləri dövlətin narkomaniyaya qarşı mübarizə siyasətini dəstəkləyirlər

"Narkomanlığın qarşısının alınması üzrə profilaktiki tədbirlərin gücləndirilməsinə dair" tədbirlər planının icrası ilə əlaqədar Ağcabədi rayon icra hakimiyyəti, Yeni Azərbaycan Partiyası Ağcabədi rayon təşkilatı qadınlar şurası, Gənclər üçün Təhsil Mərkəzi Qarabağ Regional ofisi Ağcabədi rayon Polis Şöbəsi, Ağcabədi rayon Təhsil Şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə yetkinlik yaşına çatmayanlar və gənclər arasında narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin insan orqanizmine məhəvədici təsiri, törediyi sosial bələlər, həmçinin, narkomanlığın cəmiyyətə və insanların sağlamlığına ziyanı barədə təbliğat aparılması məqsədi ilə cari ilin may ayında "Narkomaniyaya yox deyirik" başlığı altında Ağcabədi rayonunda maarifləndirme tədbirləri həyata keçirilir.

Ağcabədi rayon Cəmil Quliyev adına Təzəkənd kənd tam orta məktəbində

təşkil edilmiş növbəti tədbirdə Ağcabədi rayon icra hakimiyyəti yanında Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə Komissiyanın böyük məsləhətçisi-məsul katibi Nicat Axundov, rayon Polis Şöbəsinin Yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin təşkili qrupunun baş inspektoru Taleh Abbasov, Yeni Azərbaycan Partiyası Ağcabədi rayon təşkilatı qadınlar şurasının sədri, Gənclər Təhsil Mərkəzinin Qarabağ ofisinin rəhbəri Rədə Telmanqızı, Ağcabədi rayon Təhsil Şöbəsinin eməkdaşı

Fehruz Rəfiyev mövzü etrafında çıxışlar ediblər. Tədbirdə iştirak edən dinləyicilər narkotiklərin insan orqanizminə məhəvədici təsiri, cəmiyyətə və insanların sağlamlığına ziyanı və törediyi sosial bələlər barədə etraflı məlumatlar verilmiş, onları maraqlandıran suallar etrafında geniş diskussiya aparılmışdır.

Sonda narkomaniymanın cəmiyyətə və insanların sağlamlığına ziyanı barədə

videofilm nümayiş olunub.

ZÜMRÜD

"Bunun özü çox ciddi məsələdir"

Mais Səfərli: "Dağıdıcı müxalifət ilə siyasiləşmiş QHT-lər arasında qrant üzərində böyük bir dava gedir"

dən mübarize ilə bağlıdır. Yəni dağıdıcı müxalifət ilə siyasiləşmiş QHT-lər arasında qrant üzərində böyük bir dava gedir. Bu-

tərkiləri ölkələrin konstitusiya əsaslarına ciddi zərbə vura bilərlər. Bu baxımdan da, bu məsələ ciddi şəkildə hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırılmalıdır.

- *Faktdır ki, dağıdıcı müxalifətin maliyyələşməsi siyasiləşmiş QHT-lər vasitəsi ilə həyata keçirilir. Konfliktin yaranması fonunda partiyaların ciddi maliyyə itkiləri ilə üzləşəcəklərini demək olarım?*

- Xaricdə bunlara qrant veren qüvvələr öz etimadlarını itirəcəklər. Həm siyasiləşmiş QHT-lər, həm də müxalifət partiyaları onların etimadlarının itirilməsində dəstəkçi olacaqlar. Çünkü bu, hə-

min qüvvələrin özləri üçün də çox ciddi bir zərbədir. Yəni onlara sual ediləcəkdir ki, siz ne məqsədə bu qüvvələri maliyyələşdirirsiniz? Səbəb nədir, nə isteyirsiniz? Bu, onların ifşa edilməsi deməkdir. Demək olar ki, aralarında yaranan konfliktlər nəticə etibarı ilə radikal qüvvələrin maliyyədən məhrum olunmalarına getirib çıxaracaq. Təbii ki, maliyyəsi olmayan teşkilat, bir gün de olsa fəaliyyət göstərə bilmez. Ona görə də, bu teşkilatlar özləri-özlərini məhvə doğru aparırlar.

- *Bir zaman eyni mövqedən çıxış edən Xədicə İsmayıllı Əli Kərimli və ya Emin Milli ilə Müsavat başqanı Arif Hacılı bu gün bir-birinə r-*

qib gözü ilə baxırlar. Bu rəqəbliyin başlıca səbəbini maliyyə bölgüsündən yaranan maraqların toqquşması ilə əlaqələndirmək olarmı?

- Demək olar ki, adları çekilən şəxslərin bir-birinə rəqib gözü ilə baxması maliyyə məsələləri ilə əlaqəlidir. Necə oldu ki, bir müdət bundan əvvəl bir-biri ilə məhribən olanlar indi bir-birinə düşmən kəsiliblər. Görünür, onlar nəyi isə bölüşə bilmirlər. Ümumiyyətlə, müxalifəti məhribən edən və onları bir araya gətirən məsələ ancaq pula bağlılıqlarıdır. Əgər bunların ciblərinə pul girmirsə, onda heç vaxt bir araya gələ bilməz-lər.

GÜLYANƏ

Müsahibimiz "Yurdaş" partiyasının sədri Mais Səfərlidir

- *Mais bay, son vaxtlar dağıdıcı müxalifət partiyaları ilə siyasiləşmiş QHT-lər arasında bir uğurum yaranıb. Bunun səbəbini nə ilə izah etmək olar?*

- Müxalifət partiyaları ilə siyasiləşmiş QHT-lər arasında yaranan bu uğurum qrant uğrunda ge-

nün özü çox ciddi məsələdir. Çünkü siyasi partiyalar haqqında qanuna görə, siyasi partiyalar xaricdən maliyyələşdirilə biləməz. Yəni əger her hansı bir siyasi teşkilat xarici qüvvələr tərəfindən maliyyələşdirilsə, bu, həmin dövlət üçün tehlükə yaradır. Çünkü xarici ölkə və qüvvələrin təsiri altında düşən siyasi təşkilatlar fəaliyyət gös-

Yenilənən cəmiyyətdə köhnəlmış müxalifət

Son illərdə Azərbaycanın iqtisadiyyatı dəfələrlə artıb, ÜDM göstəricilərinə görə də dövlətimiz regionda və dünyada öncül mövqeyini qoruyub-saxlayıb. Büdcə xərcləri artıb, yoxsulluq səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşüb, işsizlik kəskin dərəcədə azalıb. Həmçinin, ölkədə işsizliyin aradan qaldırılması üçün effektiv dövlət tədbirləri həyata keçirilməkdədir. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı dövlət proqramlarının uğurla icra edilməsi isə regionlarla paytaxt arasındaki disbalansı aradan qaldırmaq və regionlarda məşğulluq səviyyəsini arzuulanan səviyyəyə çatdırmağa hesablanıb. Bütün bunlar isə, əhalinin həyat səviyyəsini daha da yüksəltdiyi üçün, təbii ki, vətəndaşların əksəriyyəti tərəfindən bu sahədə həyata keçirilən dövlət siyasəti tam dəstəklənir.

Müxalifət inkişafın qarşılığı olaraq özünü cəmiyyətə yeni simada təqdim edə bilmir

İntensiv inkişaf epoxasını yasayan Azərbaycanda müxalifətin heç bir nüfuzu və çekisi qalmayıb. Cəmiyyətin ictimai şüru inkişaf edir, ictimai-siyasi proseslərə, baş verən yeniliklərə yeni baxış forması laşdırır. Müxalifət isə bu inkişafın qarşılığı olaraq, özünü cəmiyyətə yeni simada təqdim edə bilmir. Hələ de küçə və meydandarda səs-küy yaratmaq, tribunalardan əsaslı ve absurd fikirlər səsləndirməye meyllidirlər. Daha doğrusu, dağıdıcı müxalifətin bundan başqa heç bir potensialı və imkanı da yoxdur. Yəni bacarıqları bu çərçivədən kənarə çixa bilmir. Müxalifət dəşərgəsi, elə bil, dünyada baş verən proseslərdən xəbərsiz, müxalifətin sivil fəaliyyətindən təmamilə məlumatızsızdır. Yaxud da radikal dövlət dərəcədən özləri üçün bir dərs görmək niyyətinə deyillər.

Dünya təcrübəsindən bəlliidir ki, sivil fəaliyyət göstərən müxalifət dəşərgəsi yeni-yeni alternativ layihələr, proqramlar, təkliflərlə çıxış edir və haqlı olaraq nəticəyə umid edir. Yəni sivil qaydada fə-

liyyət göstərən, ictimai maraqlara xidmət edən qurumlar ictimai dəstəyə də arxalanmaqdən haqlıdır. Görəsən, Azərbaycanda özünü müxalifətçi adlandıran hansı qrup, partiya, yaxud hansısa müxalifət dəşərgəsinə məxsus siyasi məfkurə sahibi bu vaxta qədər yeni bir layihə irəli sürüb mü? Müxalifət dəşərgəsi kimi özünü təqdim edən qurumlardan hansısa birisi bu vaxta qədər, heç olmasa, birçə dəfə alternativ bir proqramla çıxış edib mi? Bəlkə radikal hənsə təklif irəli sürüblər? Cəsarətə deyə bilərik ki, Azərbaycan cəmiyyəti bu vaxta qədər sadalananların heç birinin şahidi olmayıb və ölkəmizdə müxalifət dedikdə, yalnız narazılıq

Müxalifətin uğursuzluğunun səbəbi hakimiyyətin nəqliyyətərinə alternativ variant ortaya qoya bilməməsidir

indiki müxalifət cəmiyyətə modern dövrün tələblərlə uyğun mesajlar ötürməkdə, gənclərin diqqətini cəlb etməkdə və bununla da, ətrafına müəyyən sayıda elektorat toplamaqda tam acizdir. Ona görə acizdir ki, özlərini müxalifət adlandıranlar, əslində, nərazılardan ibarət kiçicik bir qrupdan başqa bir şey deyilərlər. Teşkilatlanması, plan və proqramları olmayan, heç bir layihəsi ərsəyə gəlməyən balaca bir qurum, təbii ki, heç bir potensiala sahib olmaez. Həmçinin, elektoratı yox dərəcəsindən təşkilatdan bundan artığını gözləmek belə olmaz. Məhz elə buna görə də, cəmiyyətin, ələlxüsüz, Azərbaycan gəncliyinin da müxalifətən gözənlətilərə barədə danışmağa deymez. Ölkəmizin gəncləri də yaxşı bili ki, qeyri-sağlam və uyğunsuz, hətta ölkəmizin əleyhine fəaliyyət göstərən partiyalarдан və qurumlarından yaxşı heç ne gözləmek olmaz. Bu sırada Azərbaycanda gəncliyin inkişafına yaradılan münbit şərait və dövlət proqramlarının həyata keçirilməsini, birinci olaraq ölkəmizin iqtisadi uğurları və dünya iqtisadi arenasında ciddi rezonans yaradan göstəriciləri fonunda qeyd etmək lazımdır.

Son dövrün iqtisadi böhranları nəticəsində inkişaf etmiş nehəng ölkələrin belə məruz qaldığı məhrumiyyətlər, ağır sınaqlar və onların beynəlxalq arenada mövqelərinin müəyyən dərəcədə iflasa uğraması kimi kataklizmlər Azərbaycandan yan keçib. Çünkü Azərbaycan dövləti siyasi-iqtisadi və sosial sahədə bütün riskləri nəzərə almaqla və onlardan maksimum yayınmaqla ölçülüb-biçilmiş və təmkinli, səbatlı siyaset yürüdü. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan böhranından zərər çekmedi. Əksinə, dövlət bu ərefədə bir sıra sahələrdə meqa-iqtisadi və infrastruktur layihələrini icra et-

məkdə davam etdi ki, bu da siyasi səbatlılığın və iqtisadi davamlılığın, dayanıqlılığın bariz nümunəsidir. Bütün bu nailiyyətlər əhalinin tərəfindən qiymətləndirilməyə və rəğbetlə qarşılanmaya bilməz. Çünkü xalq bu uğuru öz gündəlik həyatında hiss edir. Təbii ki, dövlətin qazandığı uğurlar hər bir vətəndaş və gənc üçün uğurdur. Deməli, Azərbaycan dövləti və hakimiyyətin əhalinin, eləcə də, gənclərin mütləq əksəriyyəti tərəfindən dəsteklənməsinin real iqtisadi, sosial, infrastruktur quruculuğu, beynəlxalq arenada uğurlu mövqə, uğurlu və müstəqil enerji siyaseti və kompleks şəkildə digər göstəricilərdən ibarət əsasları mövcuddur.

Bəs bütün bunların müqabilində, bu inkişaf və tərəqqi fonunda müxalifət nə iş görüb? Müxalif dəşərgəsi siyasi mövqeyini möhkəmətən hansı alternativ inkişaf proqramlarını təqdim edə biləlib? Hansı yenilik, hansı layihə gətirib ölkəyə? Təbii ki, heç ne. Bu gün müxalifətin real uğursuzluğunun əsas səbəbi hakimiyyətin sadalanan nailiyyətlərinə alternativ variant ortaya qoya bilməməsidir. Müxalifət dəşərgəsi çox yaxşı başa düşür ki, Azərbaycan hakimiyyəti ilə müqayisə de olunacaq deyil və məhz buna görə də, Azərbaycan gəncləri, ümumiyyətlə, Azərbaycan cəmiyyəti, cəmiyyətin bütün təbəqələri müstəqil inkişaf xətti tutan, dünyada və regionda liderlik göstəricilərini getdikcə artırın Azərbaycan dövləti ilə fəxr edir və qürur duyur. Azərbaycan cəmiyyəti ölkəmizin, məhz bu yolla inkişafının alternativsizliyini yaxşı başa düşür. Ona görə də, hər hansı müxalifət dəşərgəsinin deyil, məhz Prezident İlham Əliyevin ölkəni etibarlı şəkildə gələcəyə aparan siyaseti etrafında six birləşib.

Inam HACIYEV

24 may 2018-ci il

Erməni lobbisi ilə iş birliyi quran müxalifət cəzasız qala bilməz

Dağıdıcı xisletli müxalif ünsürlər düşdükləri böhranlı durumdan çıxa bilmədiklərini dərk etdiklərindən, çıxış yolunu milli və dövlətçilik məraqlarına zərbə vurmaqda görürler. Bu sırada xalqına, dövlətinə xəyanət edərək ermənilərlə işbirliyi qurmaqdan çəkinmeyen Emin Milli, Xədicedə İsmayıllı, Leyla Yunus və bu kimi digər məkrli şəxsləri kor-koranə şəkildə müdafiə etməkdə, onlara dəstək nümayiş etdirmekdədirler. Hansı ki, AXCP və Müsavat yetkililərindən fəqli olaraq, bir zaman qondarma hüquq müdafiəçiləri ilə eyni mövqedən çıxış etmiş Müsavat başqanının keçmiş müdüvəni Qubad İbadoğlu, Əli Kərimli, Cəmil Həsənlı və Arif Hacılinin E.Millini, X.İsmayıllı və L.Yunusu müdafiə edən mövgələrini kəskin şəkilde pisleyib. Q.İbadoğlu X.İsmayıllı yalançı müxalif, saxta vətənpərvər adlandırdı: "Siz ey Vətən, millət, dövlət anlayışlarını gizli nifrətini zaman-zaman bürüze verən, əlacsız qalandan son çara ki mi "Çamur at, izi qalsın" prinsipi ilə mövcudluğunu sürdürən prin-sipsizlər - yalançı müxaliflər, saxta vətənpərvərlər! Qulaqlarınızı açın və eşidin: mən təmsil olunduğum istənilən beynəlxalq və yerli platformda əsaslandırılmış müstəqil mövqedən çıxış edirəm, mövqeyim həmişə Azərbaycan dövlətinin və müstəqil vətəndaş cəmiyyətinin maraqlarının müdafiəsi üzərində qurulub".

Bir sözə, fakt budur ki, Azərbaycanı istəməyən bəzi məkrli təşkilatların ayırdığı qrant Ə.Kərimli, A.Hacılı və digərləri üçün milli maraqlardan daha önemlidir. Xaricdəki "söyüş qrupu"nu, elecə də adalarını "hüquq müdafiəçi"ləri qoyan

özləri kimi ünsürlərin himayədarları rolunda çıxış etməklə, bir daha xalqdan ayrı düşən qüvvələr ol-duqlarını nümayiş etdirdilər. Bax-mayaraq ki, AXCP ilə Müsavat hez zaman bir araya gəle bilmir. Bir-birini sıradan çıxarmaq, sanki onlar-nın əsas fealiyyət istiqamətləri olub. Ancaq bu məsələdə bir yerdədirler. Çünkü xarici qrant verən ağaları belə isteyir. ADP sədri Sədar Calaloğlu da mətbuata verdiyi açıqlamasında Ə.Kərimli və A.Hacılini təqnid edib, onları ucuz şou-ular hesabına siyasi dividend qaza-nmağa cəhdə ittiham edib.

ADP sədri S.Calaloğlu Ə.Kərimlinin xaricdən maliyyə dəstəyi almaq üçün hər cür çirkin addım ata bileyəcini də istisna etmir: "Digər tərəfdən, beynəlxalq təşkilatlardan özlərinin təşkilatlanması adı ilə maliyyə dəstəyi almaq üçün dəri-dən-qabılдан çıxırlar. Bununla da, müxalifət adını monopolialaşdırırlar".

"Milli Şura" əhəmiyyətsiz quruma çevrilib

S.Calaloğlu onu da bildirib ki, Ə.Kərimlinin özünü "radikal" adlandırmاسının arxasında ne dövlət, ne millət, ne xalqa xeyir vermək məqsədi güdüllür. Çünkü Ə.Kərimli istər ölkədə, istərsə də ölkədən kənarda yaşanan geopolitik durumlari, ölkədə baş verən müsbət prosesləri nəzəre alırm və bir qayda olaraq, sünə gərginlik yaratmaqla məşğuldur. Burada da yalnız bir niyyət var: mümkün qədər dünyadan demokratiyaya verdiyi dəstəyi özüne və partiyasına aid etmek: "Ancaq çox təessüf ki, bu adamın özü demokratiya üçün, demokratiyanın inkişafı üçün heç

bir iş görməyib. Bundan sonra da görəcəyini düşünmək sadələvhilək olardı. Belə ki, onun özünün demokratiya haqqında anlayışı yoxdur. Bax, faciə də budur. Digər tərəfdən, ölkəmizdə milli maraqların təminatı ilə bağlı hər hansı məsələ müzakirə olunanda, biz bunları ve Əli Kərimlini ortada görmürük".

ADP sədri AXCP rəhbərinin "Milli Şura"da oturaraq, milli-dövlətçilik maraqlarını satmaqla məşğül olduğunu da bildirib: "Ə.Kərimli bu gün də Rusiya layihəsinin əsas icraçılarından biridir. İ.Qəmber vaxtında bunu anlayaraq, "Milli Şura"ni tərk etdi. Ə.Kərimli düşüñür ki, Rusiya yenidən Azərbaycanı öz təsiri altına salmaq üçün hərəkətə keçər. Ona görə də, o və etrafı bir alet kimi ortalığa düşəcək-lər".

Əli Kərimli müxalifətin üz qarasına çevrilib

AXCP sədri Ə.Kərimlinin müxalifəti gözdən salan, utanc getti-rən addımları artıq Müsavatla ya-

naşı KAXCP, ADP, "REAL" və di-ger təşkilatlar tərəfindən kəskin şəkildə pislənilir. Bu səbəbdən də, "REAL" ilə AXCP arasında ciddi konfliktlər yaranıb. Daha doğrusu, onuz da, sərin olan münasibətlər Ə.Kərimlinin düşük hərəkətlərin-den sonra daha da gərginleşib. Xatırlatmaq lazımdır ki, bir müddət əvvəl, sosial şəbəkələrdə Ə.Kərimli ile İlqar Məmmədov arasında virtual səsverme kampaniyası keçirilmişdir. Bu kampaniyada İ.Məmmədov Ə.Kərimlini xeyli üstələmişdi. Bunun ardınca AXCP və "REAL" gruplarının bir-birlerini ən ağır ittihamlara məruz qoymaları onuz da gərgin olan vəziyyəti da-ha da gərginləşdirir. Ə.Kərimli vir-tual səsverme zamanı uduzduğunu fərqiənə vardiqdan sonra heç bir sübuta və əsasa söylenməyən belə bir dırnaqarası ferziyyə ireli sürmüdü ki, guya hakimiyyət İ.Məmmədovun virtual səs yığma-sında müyyən yardımalar göstərib. Ancaq "REAL"ın icraçı katibi Natiq Cəfərli bu arqumentlərlə rədd etmişdi: "Yəni onlar çox bəsit ritor-kadan istifadə ediblər. Bu dəfə də

belə iddiaların səslənməsi, açığı, "REAL"ın və İ.Məmmədovun nüfü-zuna kölgə salmaq məqsədi daşı-yırı". N.Cəfərli İ.Məmmədovun həbsdə olduğunu əsas getirərək, əlavə edib ki, Ə.Kərimlinin ittihamı absurddur: "Təessüf ki, yenidən qarşı tərəfin aqressiyası, səviyye-siz və aşağılayıcı sözləri ilə üzbe-üz qaldıq".

Bir sözə, Ə.Kərimlinin məsu-liyyətsiz açıqlamaları, yaramaz si-yaseti ilə AXCP-ni dağıtmışla ya-naşı, müxalifəti də qara günə qo-yub. Mehə bundan çıxış edən is-lam Demokrat Partiyasının sədri Tahir Abbaslı bəzi müxalif partiya sədrlərinin istəfa vermələrinin vacibliyini söyləyib: "Müxalifet düşər-gəsində iş o yera çatıb ki, ağız de-yəni qulaq eşitmir. Bir-birilərinin xətalalarını, biabırçılıqlarını açmaq-dan ötrü ötüşmə gedir. Özlərin o qədər nəzarətsiz və ərköyün he-sab edirler ki, neinki iqtidarla, heç müxalifet düşərgəsinin özündə də fikir paylaşa və bölüse bilmirlər. Kimlərse hər şeyə birinci olmaq və sahib durmaq isteyirlər. Halbuki təkbaşına heç nəyi dəyişmək mümkün olmaz". Partiya sədri onu da qeyd edib ki, iqtidar da bu sə-bəbdən müxalifətə əməkdaşlığı, danışqlara maraq göstərmir: "İqtidiar da görür ki, birlik yox, parlaqlıq və aydınlıq yox, məntiq və hikmət yox, geniş əhatə dairəsi olan ziya-li təbəqəsi olan şəxsiyyətlər yox, fürsətdən istifadə edib görüşləri öz xeyirlərinə həll edirler. Və biləndə ki, barışqlar milli və dövlət maraqlarından kənarda partiya maraqlarındadır, ya aşagılanır, geri çəkilsə sabah cəmiyyət sözüne baxmaya-çaq, ölkə Suriyanın, İraqın gününə düşəcək"

i.ƏLİYEV

"Rusiya problemi həllinə mane ola bilməyəcək"

T. Kərimli qeyd edib ki, artıq Ermənistənə dərəcəye girdab olub ki, onun bu dərədən çıxması mümkün deyil: "Hazırda düşmən ölkədə sanki hakimiyət yoxdur və onu qurmaq mümkün deyil. Hakimiyət qarşıdurmaları davam edir. Bu, öz mənfi nəticəsini verəcək. Ermənistənə öz keçmiş siyasetini həyata keçirək ölkədə baş verənləri Naxçıvan və digər baş verən təxribatlarla örтməyə çalışır".

Deputat vurğulayıb ki, Azərbaycan hakimiyəti səbirələr gözəlməkdədir: "Çünki, Azərbaycan tərəfi bilir ki, Ermənis-

tan öz içində çürüməkdə, da-ğılmaqdır. Diplomiya, beynəlxalq hüquq Azərbaycanın tərəfindədir. Bəzən bildirilir ki, ne üçün Azərbaycan həcum yolu ilə torpaqlarını azad etmir. Bu, elbəttə mümkün olan məsələdir. Çünkü, Azərbaycan ordusu istənilən vaxt bunu etmək qabiliyyətinə və gücüne malikdir. Amma məsələ ondadır ki, eger beynəlxalq hüquq 100 faiz Azərbaycanın tərəfindərsə, o zaman bundan istifadə edərək şəhid vermədən torpaqlarımızı geri qaytarmağa çalışmalıdır. Bu mümkün olmadıqda, Azərbaycan herbi yola el atacaq". Ermənistənə baş verən hadisələrin Rusiyada narazılıq ya-radacaqını dila getiren T. Kərimli eləvə edib ki, belə olan halda vəziyyət o həddə çatacaq ki, Rusiya torpaqlarımızın işgaldən azad olunmasına mane ola bilməyəcək və bununla da ərazi bütövlüyüümüzü təmin edəcəyik".

Deputat: "Ermənistanda hər kəsin ipi Rusyanın əlindədir"

"**E**rmənistanda ne qədər hakimiyət dəyişikliyi olursa-olsun, orada mahiyyət dəyişməyəcək. Çünkü Ermənistən Rusiya-nın vassalıdır və sərbəst siyaset həyata keçirmir". Bu fikirləri SIA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputati Fərəc Quliyev Ermənistən tərəfinin son texribatlarına münasibət bildirərək deyib. Onun sözlərinə görə, Ermənistən ne qədər müstəqil, bəzi siyasetçiləri Qərb, bəziləri fərqli yönümde olduqlarını göstərməye çalışsalar da, iplər Rusyanın elindədir: "Ermənistən Qərb yumşaltmaqla ikitərefli dəstək almağa çalışır. Düşmən ölkə Dağlıq Qarabağ münəqşəsi ilə bağlı da sərbəst qərar qəbul etmək imkanına malik deyil. Bir müddət etdiyim təklifdə də bildirmişdim ki, işğal olunmuş ərazilərin və Dağlıq Qarabağın rəy integrasiyası ilə bağlı qanun qəbul olunmalıdır. Hakim və katib tanınmalıdır. Bu dünya təcrübəsində de var. Bundan sonra ordu işe qarışmadan əhalı orada öz torpaqlarına qayıtməq uğrunda savaşa başlamalıdır".

Ne həmsədrlein, ne de BMT-nin özü qətnamələri yerinə yetirmədiyini dile getirən F.Quliyev söyləyib ki, belə olan halda, iş Azərbaycanın öhdəsində qalır: "Azərbaycan kifayət qədər səbirələr davranışır, bütün qurumlara məsələnin həlli yolu bilirsinizsə, buyurun, həll edin dedi. Amma göründüyü kimi, səhəbət artıq Dağlıq Qarabağ və digər işğal olunmuş ərazilərdən çıxıb. Son təxribat Naxçıvanda baş verdi".

"Ermənistən yeni baş naziri Nikol Paşinyan "Dağlıq Qarabağ" separatçı rejiminin danışqlarda iştirakı ilə fikirlər səsləndirir. Lakin ona sual verilməlidir ki, Dağlıq Qarabağdan 100 kilometrlər aralıda yerləşən Naxçıvanda baş verənlərin bu rejimi-nə nə aidiyəti var. Bu, Ermənistən icra etdiyi və Rusiya tərəfindən də destekləndiyi layihədir. Hesab edirəm ki, belə təxribatlar davam edəcək və əvvəlkilərdən fərq-lənməyəcək. Azərbaycan artıq məsələni hərbi yolla həll etmək üçün toparlanmalıdır", - deye F.Quliyev əlavə edib.

1. AXC-nin süqutunun birinci ən böyük səbəbi daşnak - bolşevik birliyinin Azərbaycanı müstəqil, demokratik görməsi, onun milli varlığına nifrət etməsi idi.

2. İkinci səbəb yerli kommunistlərin müstəqil Azərbaycanın əvəzinə, sovet Rusiyasının tərkibində sovet Azərbaycanı ideyasını müdafiə etmələri idi.

3. Bəzi xarici qüvvələrin Azərbaycan maraqlarına qəsd etmələri idi.

Yaşar Qarayev bunlarla əlaqədar yazdırdı: "O da çox iibrəli ve menalı faktdır ki, o dövrde dini ve qövmi təəssübə bağılı en müxtəlif "ilhaq variantları" "İranla konfederasiya", "Türkiyə ilə ilhaq" təklifləri) hamısı rədd olunmuş, mehz qeydsiz-sərtsiz suveren dövlət vahidi (MİLLİ RESPUBLİKA) səviyyəsində Azərbaycanın istiqlalı qorunub-saxlanmışdır. Bu taleyin özünün Azərbaycanın onun gələcəyinə bəxş etdiyi müstəsna tarixi şansı idi.

Müstəqil Azərbaycan bu tarixi şansı əvvəller də, özünün bütün yaxın və uzaq keçmiş boyu həmişə çeşidli etnik və geosiyasi hücum və təzyiqlərdən qorunma olmuşdu. Yene də belə oldu. Ölkədə beynəlmiləl səviyyədə ve mahiyətdə milli quruculuq işləri genişləndikcə, ortaq bolşevik-daşnak qəsədinin dairesi də daraldı. Azərbaycan Cümhuriyyəti özünün müstəqilliyi əleyhinə çevrilmiş bu qəsədlərdən birincisinin qarşısını aldı - Qarabağa (Şuşa, Xankəndi, Əskəran, Dilican, Zəngəzur) soxulan (18 mart 1920) erməni ordusunu darmadağın edə bildi. Lakin da-

(11 fevral 1920) müstərək Qurultayda təşkilatca da rəsmən birləşdirilər və vahid qərar qəbul etdilər: "Azərbaycanın fəhlə-kəndlə kütüleləri tanınmanın (söhbət Cümhuriyyətin bir dövlət kimi Rusiya tərəfindən tanınmasından gedir - Y.Q.) əleyhinədirler". Beləliklə, həm "ÖZ"lərinin, həm də "ÖZGƏ"lərin bu vahid, "beynəlmiləl" (rus, Anatolu türkü, İran azərisi...) cəbhəsinə qarşı Azərbaycan Parlamanı duruş götərə bilmədi. Azərbaycanın milli istiqlalının qorunub-saxlanması, rus ordusunun Bakıya girmədən, keçib Atatürk hərəkatına (Anadoluya) yardımına getməsi və qan tökülməməsi şərti ilə AXC-nin rəhbərliyi hakimiyəti Azərbaycan bolşeviklərinə təslim etməye mecbur oldu".

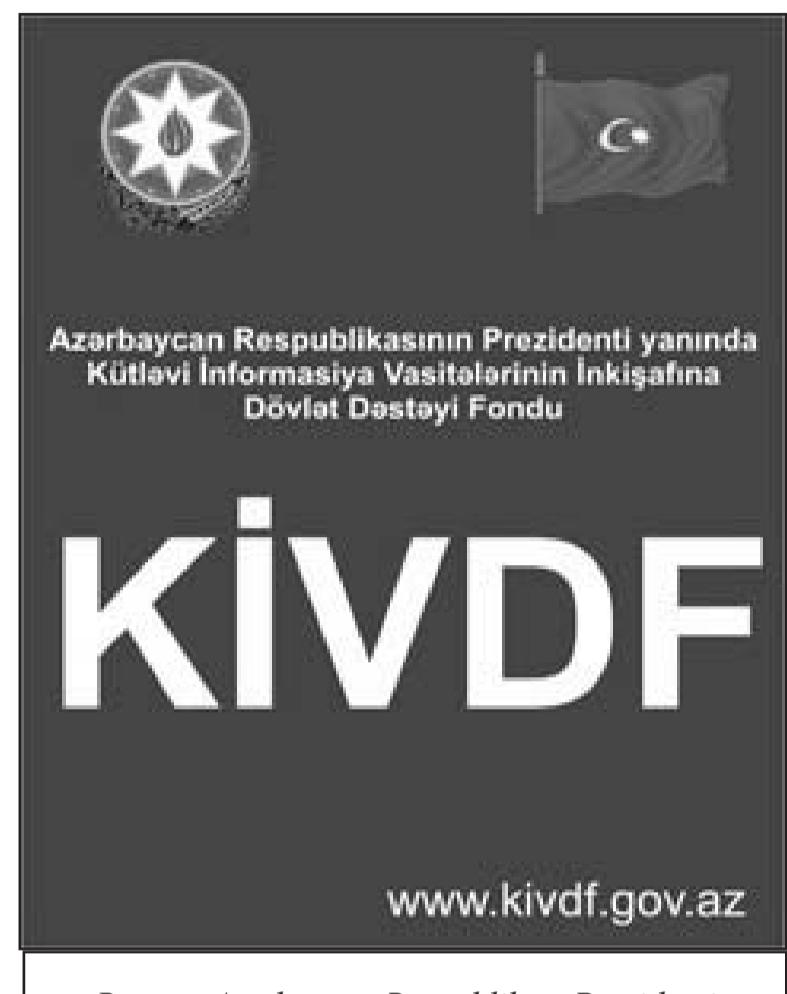
Y.Qarayev Azərbaycanın müstəqilliyini və bütün türklərin və azərbaycanlıların qanlı düşməni olan erməni vandalları haqqında və ona qarşı duran qüvvələrdən bəhs edərək yazdırdı: "Barbarlıq, adamyeyənlilik (vandalizm!), mədəniyyəti və memarlığı dağıtmış müsabiqəsində birinci yeri "İsmailiyə"ni yandıran erməni daşnakları tutmuşdu. Humanizm və insanlıq əleyhinə, bəşər mədəniyyəti əleyhinə bu qəsədə qarşı vicdani-əxlaqi və mənəvi-humanitar fikrin ağrısı, üşyanı, harayı müsabiqəsində isə qələbə çələnginin "Həzin bir xatirə. İsmailiyə" hekayası ilə "Yaşıl Qələm"ın rəhbəri Seyid Hüseyin qazandı. Əslində, bu mənsur lirikadır, "İsmailiyə"yə mədhiyyədir. Ədib vüqarımız və izzəti-nəfsimiz olan, xalqın arzudan və əməldən tikdiyi milli AZADLIQ VƏ İSTİQLAL MƏBƏDGAHI olan "milli əməllərimizin doğulduğu yer" kimi, "Azərbaycan hürriyyəti və istiqlaliyyəti, məfkurəsini bətnində bəsləyən və ərsəyə yetirən "sevimli bi-

ni üzərindəki üçrəngli və səkkizgusə yıldızlı temuc üçün Azərbaycan bayrağı!" ("İstiqlal", 4 fevral 1920). Doğrudan da, həmin istiqlal bayrağının altında Cümhuriyyətin özünün vaxtında "İsmailiyə"nin tarixi binası öz əvvəlki görkəmənə qayıtdı...

AXC sözün, çağdaş Avropa mənasında, bütün Yaxın Şərqdə demokratik dövlət və cəmiyyət örnəyi idi. İster mətbuatda, ister sədə sosial-siyasi qurumlarda tam bir polifoniya və plüralizm hakim idi. Parlamentdə bütün əsas firqələr və milli azlıqlar təmsil olunmuşdu. Ölkədə çeşidli firqələr ("İttihad", "Əhrar", "Slavyan-rus ittifaqı" və "Daşnaksütün" da daxil olmaqla) və onların mətbuat orqanları açıq fealiyyət göstərirdi. 200-ə yaxın qəzet çıxırdı. Hətta bolşeviklər öz mətbuat orqanlarını ("Əxətər", "Haqq", "Zəhmət", "Komunist", "Gənc işçi" və "Yaşıl qələm" e qarşı "Qırmızı qələm" ədəbi birliyini) yaratmışdır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, nəinki xalqımızın, ümumən Qoca Şərqi tarixinə daxil olmuş ilk demokratik respublika, Azərbaycan Milli Şurasının elan etdiyi ilk parlamentli dövlət olmuşdur. AXC-də müstəqil dövlətin bütün atributları - bayraq, gerb, dövlət dili varıldı. Təəssüb ki, onlardan biri, daha doğrusu, dövlət dili, indiyədək geniş və hərtərəfli tədqiq edilməmişdir.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut etse də, dövlətçilik tariximizdə mühüm yer tutaraq, bugünkü müstəqil Azərbaycan Respublikası onun varisi kimi inamlı inkişaf etməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyev AXC-nin 100 illiyile əlaqədar imzaladığı Sərəncamda bu varisliyi belə səciyyələndirmiş

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KIVDF

www.kivdf.gov.az

*Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduunun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqların
müdafası, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müstəqillik ideyasını şüurlarda yaşıatdı

ha qlobal və birbaşa qəsdir altmış minlik hərbi zərbe qüvvəsinə-bolşevik Rusiyasından hücuma keçən (16 aprel 1920) XI Ordunun təzyiqinə qarşı dura bilmədi. Dövrün en böyük tarixi paradoksu da ele o oldu ki, Azərbaycanın milli suverenliyinə və dövlətçilik istiqlalına qarşı siyasi-hərbi müxalifətde Azərbaycan və Türkiye "bolşevikləri" rus XI Ordusu ilə eyni cəbhədə birləşdilər: türk kommunistləri Xəlil paşa, Rüfət bəy, Yaqub bəy, d-r Fuad Sabit "Mustafa Kamala köməyə tələsən" rusları Azərbaycana buraxmayan Cümhuriyyət hökumətini devirməyə çağırdılar.

Hələ bu da az imiş kimi, Bakı neft mədənlərinde çalışan bütün iranlıları (Azərbaycanın Cənub yarısının nümayəndələri və onların "Ədalət" adlanan "kommunist təşkilati" da) dövlət çevrilisi təşkil etmək və müstəqil Azərbaycan Cümhuriyyətini devirmək üçün Şimali Azərbaycanın bolşevik "Hümmət" ilə və Rusiya Kommunist (bolşevik) Partiyasının Bakı Komitesi ile vahid bir cəbhədə birləşdi! "Ədalət", "Hümmət" və bolşevik "Bakı Komitesi" Bakıda keçirilən

"ana" və "ana" kimin tərənnüm edir və istiqlalın buradakı sütunlara, daşlara həkk olan, yaddaş bir-bir biziñ xatiremizdə canlanır; sorağı Azərbaycana və bütün dünyaya buradan yayılan ilk Milli Məclis, ilk İstiqlal Bəyannamesi, ilk bayraq və gerb, ilk himn, "NİCAT" və "SƏFƏ" maarif cəmiyyətləri, "SƏADƏT" ruhani cəmiyyəti, "QARDAŞLIQ KÖMƏYİ" idarəsi, "QAFQAZ MÜSƏLMANLARININ BİRİNCİ QURULTAYI", "MUXTARIYYƏT" manifesti, Azərbaycanın tarixe və dünyaya səs salan ilk Müstəqillik və Azadlıq Bəyannamesi.

Daşnak vandali hədəfi düz seçim və bir atəşlə bir tarixi oda və güdəzə vermek istəmişdi.

Lakin hekayə nikbin və lirik rəmzi bir ovqatla tamamlanır, müəllif bu məbədəgahın həqiqətən yanması xəbərinə "YALANDIR, İNANMAL!" - deyir, Bakıda "İsmailiyə qətlgahı" vaqıəsini hədyan, şayiə elan edir. Və xəyalli, ümidi, feryadlı epilogda divane bir inamla, oxucuya üz tutur: "Bilirmisiniz "İsmailiyə"nin yandırılıa bilmədiyi aləmə isbat edən bir həqiqət hankısidir? Azərbaycan Parlama-

dir:

"XIX əsrin birinci yarısından etibarən maarifçilik ideyalarının yayılması ilə Azərbaycanda baş vermiş köklü ictimai-siyasi və mədəni dəyişikliklər yeni tipli teatrın, məktəbin və mətbuatın yaranmasına təmin etməklə milli özünüdərkin gerçəkləşəsi üçün zəmin hazırladı. Abbasqulu ağa Bakıxanov və Mirzə Fətəli Axundzadə ilə başlayan bu yolu yeni tarixi mərhələdə Həsən bəy Zərdabi, Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Ələkbər Sabir, Əli bəy Hüseynzadə və digər görkəmli şəxsiyyətlər davam etdirək, milli məfkurənin təşəkkülü və inkişafına mühüm təsir göstərirdilər. Həmin dövrədə güclü sahibkarlar təbəqəsinin formallaşdırıldığı neft şəhəri Bakı, eyni zamanda, milli ruhlu ziyalılar nəslinin yetişdiriləcək ictimai-siyasi fikir mərkəzinə çevrilmişdi. Rusiyanın Dövlət dumalarına və Müəssisələr Məclisi-ne seçilmiş azərbaycanlılar müstəmləkədən azad və demokratik dövlət sistemi yaratmağa hazır idilər.

Bununla yanaşı, Rusiyada çarzının süqutundan sonra bolş-

viklərin hakimiyəti ələ keçirməsi ilə keçmiş imperiya ərazisində mürəkkəb geosiyasi vəziyyət yaranmışdı.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti təcavüze məruz qaldığı üçün qarşıya qoymduğu məqsədlərə tam müvəffəq ola bilmedən süquta uğrasa da, onun şüurlarda bərqrər etdiyi müstəqillik ideyası unudulmadı. Azərbaycan xalqı ötən dövr ərzində milli dövlətçilik attributlarının bir çoxunu qoruyub-saxlaya bildi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikada uğurla gerçəkləşdirildiyi siyaset xalqımızın tarixi-mədəni yaddaşını özüne qaytararaq, milli mənlik şüurunu inkişaf etdirdi, azərbaycanlı məfkurəsi işığında müstəqillik arzularının güclənməsi və yaxın gələcəkdə yenidən həqiqətən çevrilməsinə zəmin yaratdı.

1991-ci ildə müstəqilliliyin bərpasına nail olarkən, müasir Azərbaycan Respublikası özünün qədim dövlətçilik enənələrinə sadıq qaldığını göstərdi. Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mənəvi variisi olmaqla onun üçrəngli bayraqını, gerbini və himnini qəbul etdi. Xalqımız Cümhuriyyətin istiqlalını

dünyaya yaydı 28 May Günü həmin vaxtdan Respublika Günü olaraq tentəne ilə qeyd edir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, milli dövlətçilik salnaməsini müstəsna dərəcədə zənginləşdirmiş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə layiqincə keçirilməsi təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyi respublikada dövlət səviyyəsində geniş qeyd edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyine həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin yaradılmasının 100 illik yubileyi münasibətlə xüsusi iclasın keçirilməsi tövsiyə edilsin.

**Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə
doktoru**

Gülüş stresslə bağlı hormonların səviyyəsini azaltır

Bir çox hekimlərin apardığı müşahidəyə görə, eksər ürek problemləri təessüf ki, vaxtında bu orqanın qayğısına qalmamaq ve qorunmamaq nəticəsində əmələ gəlir. Çekisi artıq olanlar digərlərinə nisbetən ürek-damar xəstəliklərindən daha çox əziyyət çəkirlər. Belə ki, artıq çeki ürəyi daha intensiv işləməyə məcbur edir.

AZERTAC xəbər verir ki, üreyin həmişə sağlam olması üçün vaxtaşırı profilaktik tedbirlərin aparılması mütləqdir. Bunun üçün ilk növbədə qidalanmaya ciddi nəzarət etmək, pəhriz saxlamaq lazımdır. Qida rasionu meyvə-tərəvəz, balıq, dəniz mehsulları, göyərti, qoz-fındıq, ağartı, qırılı paxlalı bitkiler, çovdar çörəyi və zeytin yağı ile zengin olmalıdır.

Çəkiye nəzarət etmək və çox yeməmək də vacib şərtlərdən biridir. Ən mühüm məsələlərdən biri onurğa süturnunu möhkəmləndirməkdir, çünki bütün orqanlar mərkəzi sinir sistemi ilə sıx əlaqədardır. Üreyin "məşq" etdirilməsi də onu möhkəmləndirir, gərginliyə uyğunlaşmanı yaxşılaşdırır. Bunun üçün hər gün idmanla məşğul olmaq və sehər gimnastikası etmək lazımdır. Orqanızın normal fəaliyyət göstərməsi üçün hər gün piyada gəzmək də əsas şərtlərdən biridir. Oturaq həyat tərzi nəticəsində orqanızmdə bütün mühüm proseslər, o cümlədən maddələr mübadiləsi yavaşıyır, immun sisteminin işi zəifləyir və bunun nəticəsində müxtəlif xroniki xəstəliklər-piyənləmə, şəkərli diabet və in-sult inkişaf etməyə başlayır.

Gündə azı 20 dəqiqə parkda, bağda və ya yaşlılıqlar zonasında təmiz havada piyada gəzmək üreyin müntəzəm "məşqlərə" uyğunlaşmasına kömək edir. Ürek-damar xəstəliklərindən əziyyət çəkənlərin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün sağlam gülüşə, xoş əhvalı-ruhiyyəyə də ehtiyac var. İnsan güləndə sinir və ürek-damar sistemlərinin, tənəffüs yollarının fəaliyyəti və organizmın hormonal vəziyyəti yaxşılaşır. Bir çox tədqiqatlar nəticəsində sübut olunub ki, gülüş orqanızmda stresslə bağlı hormonların səviyyəsini azaldır.

Gün eynəklərinin üz quruluşuna uyğun seçilməsi tövsiyə olunur

Günəşin ultrabənövşəyi (UB) şüalarına uzun müddət məruz qalmaq gözün torlu qışasının zədələnməsinə və katarakt (mirvari suyu) kimi göz problemlərinə səbəb ola bilər. Bunun baş vermeməsi üçün gün eynəklərindən istifadə etmək mütləqdir. Lakin gün eynəyi taxmaq çox böyük diqqət tələb edir.

Azerbaycan Tibb Universitetinin (ATU) mətbuat xidmetindən AZERTAC-a verilən xəbərə görə, keyfiyyətsiz, UB şüaları keçirən şüsdən hazırlanmış gün eynəyi istifadə edildiyi zaman göz bəbekləri böyüyür. Tünd şüslər gözün təbii qorunma mexanizmini (bəbəyin parlaq işığa reaksiyası) pozur, lakin qoruya bilmir. Bu da zərərlə şuların gözə daha çox daxil olaraq torlu qışada zədələyiçi təsir yaratmasına səbəb olur. Uzun müddət ərzində gözde miopiya, astigmatizm, hətta iki göz arasında əlaqənin zəifləməsi və ikili görme yarana bilər.

Gün eynəyi seçərkən diqqət edilməli məqamlar var. Belə ki, ilk olaraq eynəyi taxdiğinizda bulanıq görürsünzsə, şüşəsinin keyfiyyətsiz olduğundan əmin ola bilərsiniz.

ELAN

12.03.2009-cu ildə Kovba Timur Nikolayeviçin adına verilmiş seriya nömrəsi ABN 066831 olan sürücülük vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

X X X

Azerbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tarix müəllimliyi ixtisası üzrə III kurs tələbəsi Rzayev Vüsal Vüqar oğlunun adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

X X X

Azerbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Biologiya müəllimliyi ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Yusifova Səidə Salman qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

X X X

Azerbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Orucova Leyla Sənan qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 **Faks:** 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qazetdə AzəRTAC, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

Ses

Son sahifə

24 may

Robert Levandovski "Çelsi"yə keçir?

"**B**avariya"nın hücumçusu Robert Levandovski kar-yerəsini İngiltərənin "Çelsi" klubunda davam et-dire bilər. Bu həftə polşalı öz agenti ilə görüşüb gələcək karyerası haqqında danışacaq. Oyunçu özü "Real Madrid" klubuna keçmək istəyir. Lakin Çempionlar Liqasının yarıfinal oyununda ispanlara qarşı uğursuz oyunlardan sonra Levandovskinin kecid şansı azalıb.

Polşalı forward 30 oyunda 29 qol vurmaqla ən yaxın izleyicisinin 14 qol qabaqlayıb. Siyahida sonrakı yerləri Nils Petersen ("Frayburg", 15), Mark Ut ("Xoffenxaym", 14), Kevin Folland ("Bayer Leverkuzen", 14) və Niklas Fulkrug ("Hannover") tutublar. Qeyd edək ki, Levandovski Bundesliqanın tarixində ardıcıl 3 dəfə bombardır olan ilk legionerdır.

Karateçilərimiz IV Əlbəyaxa Döyüş Olimpiadasında uğur qazanıblar

Rusiyadan Barnaul şəhərində IV Əlbəyaxa Döyüş Olimpiadası və kosiki karate-do üzrə açıq Asiya kuboku yarışları keçirilib. AZERTAC xəbər verir ki, 15 növ üzrə keçirilən Olimpiadada kosiki karate yarışlarında 800 idmançı bircincilik uğrunda mübarizə aparıb. Yarışda ölkəmizi 5 idmançı təmsil edib. Bunkay kumite üzrə komanda yarışlarında Azərbaycan millisi bütün rəqiblərinə qalib gələrək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxbı.

Kişilərin kumite yarışlarında 18 yaşdan yuxarı karateçilərin mübarizəsində Renat Kuper gümüş medal qazanıb. 12-13 yaşlı qızların mübarizəsində Sevinc Mövsümzadə mötəbər yarışı birinci pillədə başa vurub.

Kata yarışlarında 12-13 yaşlı karateçilərin yarışında Sevinc Mövsümzadə bir daha fərqlənərək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxbı. 14-15 yaşlı idmançıların mübarizəsində Alina Bərziqyarova ikinci olub. Kişilərin kata yarışlarında Nazim Mövsümzadə qızıl, Ruslan Bərziqyar gümüş, Renat Kuper isə "kiçik bürnc" medala sahib olublar.

Konte "Çelsi"dən getmək istəmir

"**C**elsi"nin baş məşqçisi Antonio Conte London klubunu tərk etmək niyyətində deyil. Qol.az-in "The Telegraph" a istinadən yaydığı xəbərə görə, italyalı mütəxxəsini İngiltərə temsilçisi ilə müqaviləni vaxtından əvvəl pozmaq istəmedi bildirilib.

Qeyd edək ki, A.Kontenin "Çelsi" ilə müqaviləsi gələn ilin iyununda başa çatır. London klubu onu istefaya göndərəcəyi təqdirdə, 9 milyon funt sterlinq təzminat ödəyəcək. Əlavə edək ki, "Çelsi"nin yaxın günlərdə baş məşqçisi ilə bağlı yenə qərar verəcəyi gözlənilir.

Ağır atletika üzrə Azərbaycan birinciliyi keçiriləcək

Maiyin 25-28-de Şvətlandaki Ağır Atletika Akademiyasında 15 və 17 yaşadək yeniyetmə oğlan və qızlar arasında Azərbaycan birinciliyi keçiriləcək. AZERTAC xəbər verir ki, yarışda ölkənin bütün şəhər və rayonlarından idman cəmiyyətlərini, klubları, mərkəzləri, uşaqlar və gənclər idman məktəblərini təmsil edən 150-ə yaxın atlet iştirak edəcək. Yarışın keçirilməsində məqsəd ölkənin ən güclü yeniyetmə atletlərinin müyyən ediləsi, ağır atletika idman növünün təbliğ və inkişaf etdirilməsi, dostluq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, idmançıların ustalıq səviyyəsinin artırılması, həmçinin qarşıdakı beynəlxalq yarışlara hazırlıq və seçimdir.